

4. ANADOLU KONGRESİ

ANADOLU
4. ULUSLARARASI
UYGULAMALI
BİLİMLER KONGRESİ

Diyarbakır
25 - 26 Temmuz 2020

www.anadolukongre.org

**EUROASIA
JOURNAL OF**

MATHEMATICS-ENGINEERING
NATURAL & MEDICAL SCIENCES

Son Başvuru Tarihi : 14 Temmuz 2020

UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

EDİTÖR:

DR. GÜLTEKİN GÜRÇAY

UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

ANADOLU KONGRESİ
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
25-26 TEMMUZ 2020
DIYARBAKIR

EDİTÖR:

DR. GÜLTEKİN GÜRÇAY

UBAK YAYINEVİ ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI : 2018/42945)
TÜRKİYE

anadolukongresi@gmail.com

www.ubak.org.tr

[https:// www.anadoluzkongre.org](https://www.anadoluzkongre.org)

Bu kitabın tüm hakları UBAK Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.
UBAK Publications – 2020 ©

Yayın Tarihi : 15 .08.2020

ISBN: 978-605-06696-3-3

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

ANADOLU KONGRESİ
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

25-26 TEMMUZ 2020
DİYARBAKIR

DÜZENLEYEN KURUMLAR

UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi Derneği

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Abdulsemet Aydın
Düzenleme Kurulu Başkanı: Doç. Dr. Ufuk Aydın
Düzenleme Kurulu Başkan Yrd.: Dr. Leman Kuzu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Nadire Kantarcıoğlu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Aynurə Əliyeva
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Özcan Ekici
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr Gültekin Gürçay
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Euroasia Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Ubak Uluslararası Bilimler Akademisi Yayınevi Editörlüğü
Genel Koordinatör: Amaneh Manafidizaji

YABANCI KONUŞMACILAR

Садыкова Дамежан Адилхановна- Kazakistan
F.Ü.E.D. Prof. Mahirə Hüseynova: Azerbaycan
Dosent İsmayilov Yusif Bayram Oğlu -Azerbaycan
İbrahim Muradi - Afkanistan
Dr. Marvan KAMAL- Ürdün
Khorram Manafidizaji: İran

KONGRE DİLLERİ

TÜRKÇE (Tüm Lehçeleri) - İNGİLİZCE - RUSÇA - FARŞÇA - ÇİNCE - ARAPÇA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER

Ürdün Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV

Ufa State Petroleum Technological
University

Doç. Dr. Abbas GHAFFARI

Tebriz Üniversitesi

Dr. Lale Sariye AKAN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Ariz Avaz GOZALOV

Moskova Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. Burcu Semin AKEL

Kültür Üniversitesi

Dr. Ahmet GÜMÜŞ

İstanbul Aydın Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ

Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA

Bakü Avrasya Üniversitesi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA

Özbekistan Bilimler Akademisi

Doç. Dr. Nurhan AYDIN

Kafkas Üniversitesi

Dr. Cihandar HASANHANOĞLU

Başkent Üniversitesi

Dr. Mehmet Fırat BARAN

Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA

K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge
Üniversitesi

Dr. Amina Salihi BAYERO

Yusuf Maitama Sule Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Mamatkuli Jurayev

Özbekistan Bilim Akademisi

Dr. Baurcan BOTAKARAEV

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALIBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Bouaraour Kamel

Ghardaia Üniversitesi

Doç. Dr. Tüba KARAHİSAR

Doç Dr. Mehmet KAYA

Dicle Üniversitesi

Prof Dr. Bülent KURTİŞOĞLU

Ardahan Üniversitesi

Doç Dr. Elif AKPINAR KÜLEKÇİ

Atatürk Üniversitesi

Sonali MALHOTRA

Delhi Balbahtri Academy

Dr. Alia R. MASALİMOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Prof. Muntazir MEHDI

Pakistan Language Academy

Dr. Amanbay MOLDİBAEV

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Doç. Dr. Yaprak I. OZDEMİR

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ

Munzur Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA

Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Öğr. Üyesi Abdulsemet AYDIN

Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Sibel SİLİCİ

Erciyes Üniversitesi

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA

Dosmukhamedov Atyrau Devlet

Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE

Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım İsmail TOSUN

Şırnak Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ

Urumiye Üniversitesi

Dr. Yang ZİTONG

Wuhan Üniversitesi

Doç. Dr. Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün KOCA

Girne Amerikan Üniversitesi

Doç. Dr. Işık SEZEN

Atatürk Üniversitesi

ANADOLU KONGRELERİ

4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ

25-26 TEMMUZ 2020

DIYARBAKIR

KONGRE PROGRAMI

EUROASIA JOURNAL OF

SOCIAL SCIENCES

EUROASIA
JOURNAL OF

MATHEMATICS-ENGINEERING
NATURAL & MEDICAL SCIENCES

KONGRE PROGRAMI

NOT:

- **Sunum Süresi Her Bildiri İçin 15 Dakikadır.**
- Sunumlar skype üzerinden ve power point ile anlatılacaktır. Her oturum için SKYPE gurubu oluşturulacaktır. Sunum yapan katılımcı ekranın diğer katılımcılar ile paylaşacaktır.
- (skype ile aradığımızda aşağıda sağ köşede iki tane üstüste kareden ekranı paylaşan yapılacaktır.)

ANADOLU KONGRELERİ		
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ		
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ		
25- 26 TEMMUZ 2020 - DİYARBAKIR		
26 TEMMUZ 2020		
UBAK 1	UBAK 2	UBAK 3
OTURUM 1 10:00 – 11:3011:45 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. MUSA AYGÜL	OTURUM 1 10:00 – 11:3011:45 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. ERGÜN KOCA	OTURUM 1 10:00 – 11:3011:45 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. HAYRİ BAYTAN ÖZMEN
DR. M. ÇAĞRI PEHLİVANOĞLU Teknolojik İşsizlik Endişesi Ölçeğinin Gelecek Araştırmalarda Kullanılması İçin Model Önerileri	F.Ü.E.D. PROF. MAHİRƏ HÜSEYNOVA Bəzi Ərazi Terminləri Və Onların Türkçelərə Qarşılıqlı İntegrasiyası	DOÇ.HAYRİ BAYTAN ÖZMEN Deprem Yer Hareketi Zemin Büyütme Faktörünün Basit Denklemlerle Tahmini
DOÇ. DR. MUSA AYGÜL Yabancı Şirketlerin Türkiye’de Şube Açmaları	KEMAL TEKE Sofizm, Birey Ve Demokrasi İlişkisi	H. ERSEN BALCIOĞLU HAYRİ BAYTAN ÖZMEN Katı Atıklardan Elde Edilen Kompozit Malzemelerin Termal Özelliklerinin İncelenmesi
DOÇ. DR. MUSA AYGÜL Şirketin İdare Merkezinin Türkiye’ye Ya Da Türkiye Dışına Nakli	DR. ÖĞR. ÜYESİ, ALİ ÇOBAN Sünnî Tasavvuf Geleneğinde Ashâb-I Suffe’den Bir Portre: Selmân-I Fârisî	DOÇ. DR. UFUK AYDIN Doğu Karadenizde Sismik Hızların Yanal Heterojenitesi

DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH ÖZTOP Osmanlı Piyangolarının Karakteri	DR. ÖĞR. ÜYESİ MESUT DÜZCE Muhafazakar Bir Perspektiften Toplumsal Değişme Ve Din (Peyami Safa Örneği)	HÜSEYİN ADEMGİL Fotonik Kristal Elyaf Tabanlı Çift Analit Algılayıcı Modellerinde Kıvrılma Etkisi	
ASST. PROF. ERKAM TEMİR Gerontocracy vs. Generation Z: Communication Paradox Of Politics In Turkey	DR. RECEP BÜLENT ŞENSES II. Dünya Savaşı Öncesinde Türk Siyasetinde Değişen Dengeler (1938-1939)	ÖĞR. GÖR. DR. MURAT ŞİRİN Effect Of Natural Perlite Mineral Additive On Radiation Shielding Efficiency Of DI-Lithium Tetraborate And Lithium Metaborate Blended Glasses	
SELBİ TAGANOVA Ortadoğu'da İsimlilik: Afganistan'da Kadınların Hayat Mücadelesi	DR. RECEP BÜLENT ŞENSES Türkiye'de II. Dünya Savaşı'nın İlk Yıllarında Ordu Mevcudunun Artmasının Sivil-Asker İlişkilerine Olumsuz Etkileri (1939-1942)	ARŞ.GÖR.DR. ONUR KILIÇ Geleneksel Yapı Tekniklerinin Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi	
SELBİ TAGANOVA Türkiye-Rusya Arasındaki Sosyal Ve Politik İlişkiler Bağlamında Türk-Rus Karma Evlilikleri	AYNURƏ ƏLİYEVƏ Ağdamın "Kitabi-Dədə Qorqud" Eposu İle Bağlanan Bəzi Etnotoponimləri	ARŞ.GÖR.DR. ONUR KILIÇ Ofis Tasarımında Hafif Bölücü Elemanların Fonksiyonel Mekan Kurgusuna Etkileri	
HARUN KAPTANER Bölgesel Kalkınma Ajanslarında Sosyal Kalkınmanın Yeri	AFERİM SEYİDOVA Seyid Əzim Şirvani Yaradıcılığının Orta Məktəbdə Tədrisi	ASSIST. PROF. DR. MURAT KADIR YEŞİLYURT PHD STUDENT, ABDÜLVAHAP ÇAKMAK DR. MURAT KAPUSUZ The Influences Of Spark Timing And Engine Speed Variation On The Performance And Exhaust Emissions Of A Spark-Ignition Engine Fueled With Gasoline And Methanol/Gasoline Blend	
HARUN KAPTANER	F.Ü.F.D., ƏLİYEVAXOŞBƏXT Çingiz Aytmatovun "Dəniz Kənarıyla Qaçan Alabaş" Əsərinin Uşaq Ədəbiyyatında Rolu	FULYA ESRA CİMİLLİ ÇATIR	

Bölgesel Kalkınmada Yönetişim Uygulaması: Kalkınma Kurulları			Al/ZnO/n-InP Heteroeklem Yapısının Elektrik Ve Elektronik Özelliklerinin Belirlenmesi
ÖĞR. GÖR. ÖMER FARUK ASLAN 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Acentelerin Hak ve Yükümlülükleri	PROF. DR. ERGÜN KOCA PROF. DR. AYŞEN KOCA Kıbrıs Türk Ağzlarında Kadın Kavramıyla İlgili Sözvarlığı		YAŞAR KAHRAMAN MUHAMMED ÖMER İBİŞ Effect Of Layer Structure On Ballistic Protection For High Hardness Aısı 4340 Steel
ÖĞR. GÖR. ÖMER FARUK ASLAN Çocuk İşgücünün Hukuki Durumu ve Genel Değerlendirme	PROF. DR. ERGÜN KOCA PROF. DR. AYŞEN KOCA Kırgız Türkçesi Sözvarlığı: Boz Üy (Boz Ev, Yurt, Çadır) Kültürü Ve Kavram Alanı		MUSTAFA DEDEOĞLU DERYA BULUTDAĞ Yerli Glutensiz Makarna Üretimi
İREM AKPINAR OLGUN Türkiye'de Kadının Sosyal Statüsünün Sivil Toplum Kuruluşları Bağlamında İncelenmesi: Kadem Örneği	Садыкова Дамежан Адилхановна Қазақстандағы тарихи -Мәдени Мұралардың Туризмді Дамытуға Әсері		
UBAK 1	UBAK2		UBAK 3
OTURUM 2 14:00 – 15:30-----15:45 -17:00 OTURUM BAŞKANI: P.Ü.F.D., BALAYEVA GÜLARƏ	OTURUM 2 14:00 – 15:30-----15:45 -17:00 OTURUM BAŞKANI: DR. LEMAN KUZU		OTURUM 2 14:00 – 15:30-----15:45 -17:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. DENİZ ÇANKAYA
DR. AZİZA SYZDYKOVA Kazakistan'da İhracat Çeşitliliğinin Değerlendirilmesi	DR. ÖĞR. ÜYESİ DİDEM DÖĞER SERHAT ATALAY Çok Seslendirilmiş Popüler Müzik Eserleriyle Yürütülen Orkestra Derslerinin Başarı Motivasyonu Ve Çalgı Çalışma Tutumu Üzerindeki Etkisi		DOÇ. DR. DENİZ ÇANKAYA Merkezi Bir Eğitim Ve Araştırma Hastanesindeki Radius Distal Uç Kırıklarının Seçili Özelliklere Göre Epidemiyolojisi
DOÇ. DR. MELEK AKDOĞAN GEDİK Çevreye Duyarlı Bütçeleme Sistemi	ARŞ.GÖR. NİHAN ÇELİK Yeni Medyada Çocuklara Yönelik Reklamlar: Youtube Çocuk Kanalları Üzerine Bir Araştırma		SERDAR YILMAZ,MD ASSOC.PROF. DENİZ ÇANKAYA ASSOC. PROFESSOR DİLEK KARAKUS

			Impact Of Accompanying Ulnar Styloid Fracture On The Treatment Of Distal Radius Fracture: A Study Of Isokinetic Testing
DR. FİLİZ MUTLU YILDIRIM Covid-19 Pandemisinin Tüketici Güven Endeksi Üzerine Etkisi: Türkiye-OECD Ülkeleri Karşılaştırmalı Analizi	DR. LECTURER NURAY KARAMAN Intersectional Perspectives On Social Media And Body Image Conformity	DR. ÖĞR. ÜYESİ SAADET BELHAN DOÇ. DR. SERKAN YILDIRIM DOÇ. DR. ABDULLAH KARASU DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET UFUK KÖMÜROĞLU DR. ÖĞR. ÜYESİ UĞUR ÖZDEK	Sıçanlarda Deneysel Testiküler İskemi / Reperfüzyon Hasarında Chrysin Uygulamasının TNF – α Ve İnterlökinler Üzerindeki Etkisi
DR. FİLİZ MUTLU YILDIRIM İş Yapma Güveni Endeksi'nin Covid-19 Öncesi ve Sonrası Dönemlerinde Değerlendirilmesi: Türkiye Uygulaması	DR. LECTURER NURAY KARAMAN Analyzing A Conceptual Conflict Of Feminism And Religion	DR. FIZYOTERAPİST DİNÇER CÜRE	Podological Approach To Preventing Diabetic Foot Ulcers In Turkey
DR. SÜLEYMAN YURTKURAN Türkiye'de Ekolojik Ayak İzinde Meydana Gelen Şoklar Geçici Mi Kalıcı Mı?	MUHAMMET EMİN SÖZKESEN Sosyal Medya Sitelerinin, Kullanıcılarına Kişiselleştirilmiş Reklamlar Sunma Sürecinin Süperpanoptikon Gözetim Bağlamında Değerlendirilmesi: Facebook Veri İlkesi Üzerine Bir İnceleme	TAMER TAŞDEMİR TUĞBA KOŞAR	Nekrotik Pulpalı İmmatür Daimi Dişlerin Rejeneratif Endodontik Tedavisi: İki Olgu Sunumu
CANSU SANCAK DR. ÖĞR. ÜYESİ, ALİ YİĞİT KUTLUCA Ebeveyn Ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Değerler Eğitimi İlişkin Kavramsallaştırmalarının İncelenmesi	DR. ÖĞR. ÜYESİ BURÇAK BALAMBER Charles Phlippon'un Benzerlik Argümanı Üzerine Bir Araştırma	DR. ÖĞR. ÜYESİ MURAT OKUTUCU	Anizotropik Ambliyopi Olgularında Oküler Yüksek Sıralı Aberasyonların Değerlendirilmesi
P.Ü.F.D., BALAYEVA GÜLARƏ Azərbaycan Respublikasında Fasiləsiz Pedaqoji Təhsil Və Müəllim Hazırlığı	DOKTORA ÖĞRENCİSİ EMRE AKSOY DR. ÖĞR. ÜYESİ LEVENT GÖRÜN Futbol Taraftarı Fanatiklik Seviyelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılması (Düzce Spor Örneği)	ERKAN DÜZ KAMİL SAĞLAM	Yeni Doğan Bir Buzağda Epileptik Nöbetlerin Diazepam Ve Karbamezapin İle Sağaltımı

DR. ÖĞR. ÜYESİ NECLA YASDIMAN DEMİRDÖVEN İhlas Suresinin Kavram ve İrab Açısından Tahlili	BÜLENT DURAN ONUR AKGÜN Tenis Sporuna Yeni Başlayan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri Ve Beklentileri, İstanbul İli Örneği	ERKAN DÜZ BERNA ERSÖZ KAMİL SAĞLAM Evcil Hayvanlarda Resusitasyon
DR. MUSTAFA ÖZGENEL ŞEBNEM YAZICI Marmara Çevik Liderlik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması	ERDAL BAL Spor Yöneticiliği Öğrencilerinin Eş Seçme Kriterlerinin İncelenmesi	ERDEM EDİPOĞLU Kompleks Asetabuler Defektlerde Asetabuler Antiprotruzyo Kafes Uygulamaları: Orta Dönem Sonuçlarımız
MARVAN KAMAL Urban Environment As A Part Of Social Environment	DR. ÖĞR ÜYESİ CENAB TÜRKERİ Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumlarında Karate Branşında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi Yöntemi İle İncelenmesi	METİN CALISKAN The Role Of The WNT Signaling Pathway In Celiac Disease
TUĞBA ULUCAN KURT Ortaokul Öğrencilerinin Yabancı Dil Öğrenilmesine Yönelik Kaygılarının Ve Öz-Yeterliliklerinin İncelenmesi	آمنه منافى ديزجى خرم منافى ديزجى بررسى آثار شيشه اى هنرمند ايرانى آقاى دكتور داداش مهراورى	DOSENT İSMAYILOV YUSİF BAYRAM OĞLU CƏFƏROVA QUMRU KAMİL QIZI SƏLİMLİ TƏHMİNƏ AZƏR QIZI DOS. İSMAYILOVA AFTAB TOFİK QIZI DOSENT RÜSTƏMOVA TUKAZBAN VAQİF QIZI HÜMBƏTOVA GÜLƏBATIN VAQİF QIZI BİOLOGİYA ÜZRƏ FƏLSƏFƏ DOKTORU HÜSEYNOVA ELNARƏ CƏBRAYIL QIZI Toksiki Stresin Monoaminergik Sistemə, Hormonal Fəallığa Və Orqanizmin İmmun Statusuna Təsiri
GÜNCE YILDIZ PROF. DR. SADIK ÖZÇELİK Bireysel Çalgısı Üflemleri Olan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Çalgılarını Kullanım Durumları	DOÇ. ASIM KÜRŞAD TERCİ Devlet Sanatçısı Ruşen Güneş'in Ardından; Sanatı, Hayata Bakışı, Kişiliği Ve Eserleri	DOSENT RÜSTƏMOVA TUKAZBAN VAQİF QIZI BİOLOGİYA ÜZRƏ FƏLSƏFƏ DOKTORU HÜSEYNOVA ELNARƏ CƏBRAYIL QIZI CƏFƏROVA QUMRU KAMİL QIZI SƏLİMLİ TƏHMİNƏ AZƏR QIZI

				DOSENT İSMAYILOV YUSİF BAYRAM OĞLU 21 Yaşlı Gənclərin Temperamentindən Asılı Olaraq Baş Beynin Təpə Və Ənsə Payında Eeq –Nın Tezliyinə Emosional Gərginliyin Təsiri
Dr. Ögr. Üyesi ALİ İSKENDER				
Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumları İle Okul- Boş Zaman Çatışma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi				
ابراهيم مرادى برنامه های خدمات اجتماعی خلیفه اموی عمر ابن عبدالعزیز				

“ANADOLU’DA ÇAĞDAŞ SANAT”

25-26 TEMMUZ 2020- DİYARBAKIR

SERGİLENECEK ESERLER

	ESER ADI	SANATÇI	KURUM
1	KADIN	EMİNE KOCA	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
2	BAHAR	FATMA KOÇ	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
3	NATÜRMORT	YUSUF TOLGA ÜNKER	Maltepe Üniversitesi
4	İLHAM PERİSİ	FİKRİYE KESTİ ÜNKER	

5	BELLEĞİN İZDÜŞÜMÜ	SEYİT MEHMET BUÇUKOĞLU	Maltepe Üniversitesi
6	SONLU SONSUZLUK	NERMİN ÖZCAN ÖZER	Marmara Üniversitesi
7	İSİMSİZ	DERYA ŞAHİN	İnönü Üniversitesi
8	MEKTUP	AYÇA YILMAZ	Anadolu Üniversitesi
9	PALYAÇO	ÜMİT ÖZKANLI	Bitlis Eren Üniversitesi
10	CAM KAFES	ORHAN LABOÇ	Bitlis Eren Üniversitesi
11	BAŞLANGIÇ II: VERSİYON II	BARIŞ AYDIN	Dicle Üniversitesi
12	GEÇMİŞİN İZİNDE	DİLEK DEMİR	Süleyman Demirel Üniversitesi
13	RÜYA TARLASI	PELİN DEMİRTAŞ DİKMEN	DEÜ

14	FORM VE ZORUNLULUK - D3	MEHMET REMZİ DEMİREL	Dicle Üniversitesi
15	İSİMSİZ	SEVGİ YAŞA	Dicle Üniversitesi
16	YEŞİL TOMURCUK LAR	KHORRAM MANAFİDİZAJİ	Anadolu Üniversitesi Tebriz İslami Sanatlar Üniversitesi
17	URARTU 1	ELÇİN TELLİ	İğdır Üniversitesi
18	BİR DAMLA EBRU BİR DAMLA GÜMÜŞ	HALDUN ŞEKERCİ	Dumlupınar Üniversitesi
19	LABİRENT 1	BURÇAK BALAMBER	Balıkesir Üniversitesi
	LABİRENT 2	BURÇAK BALAMBER	Balıkesir Üniversitesi
20	DÜNDEN BUGÜNE RUMİLERİN ELLERE İZ DÜŞÜMÜ	ÖMÜR UÇAR	Atatürk Üniversitesi
	DÜNDEN BUGÜNE BİTKİSEL MOTİFLERİN ELLERE İZ DÜŞÜMÜ	ÖMÜR UÇAR	Atatürk Üniversitesi
21	AMULET	HAMİDE TUBA KIZILKAYA	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
22	KADIN – ERKEK	AMANEH MANAFİDİZAJİ	Anadolu Üniversitesi
	DOĞADAN	AMANEH MANAFİDİZAJİ	Tebriz İslami Sanatlar Üniversitesi

İÇİNDEKİLER	
KONGRE KÜNYESİ	
BİLİM VE DANIŞMA KURULU	
KONGRE PROGRAMI	
İÇİNDEKİLER	
SÖZLÜ SUNULMUŞ BİLDİRİ ÖZET METİNLERİ	
Hayri Baytan Özmen	
<i>DEPREM YER HAREKETİ ZEMİN BÜYÜTME FAKTÖRÜNÜN BASİT DENKLEMLERLE TAHMİNİ</i>	1
H. Ersen Balcioğlu & Hayri Baytan Özmen	
<i>KATI ATIKLARDAN ELDE EDİLEN KOMPOZİT MALZEMELERİN TERMAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ</i>	3
Ufuk Aydın	
<i>DOĞU KARADENİZDE SİSMİK HIZLARIN YANAL HETEROJENİTESİ</i>	4
Hüseyin Ademgil	
<i>FOTONİK KRİSTAL ELYAF TABANLI ÇİFT ANALİT ALGILAYICI MODELLERİNDE KIVRILMA ETKİSİ</i>	5
Murat ŞİRİN	
<i>EFFECT OF NATURAL PERLITE MINERAL ADDITIVE ON RADIATION SHIELDING EFFICIENCY OF DI-LITHIUM TETRABORATE AND LITHIUM METABORATE BLENDED GLASSES</i>	6
Onur KILIÇ	
<i>GELENEKSEL YAPI TEKNİKLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	7
Onur KILIÇ	
<i>OFİS TASARIMINDA HAFİF BÖLÜCÜ ELEMANLARIN FONKSİYONEL MEKAN KURGUSUNA ETKİLERİ</i>	8
Murat Kadir YEŞİLYURT & Abdülvahap ÇAKMAK & Murat KAPUSUZ	
<i>THE INFLUENCES OF SPARK TIMING AND ENGINE SPEED VARIATION ON THE PERFORMANCE AND EXHAUST EMISSIONS OF A SPARK-IGNITION ENGINE FUELED WITH GASOLINE AND METHANOL/GASOLINE BLEND</i>	9
Fulya Esra CİMİLLİ ÇATIR	
<i>AL/ZNO/N-INP HETEROEKLEM YAPISININ ELEKTRİK VE ELEKTRONİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ</i>	11
Yaşar KAHRAMAN & Muhammed ÖMER İBİŞ	
<i>EFFECT OF LAYER STRUCTURE ON BALLİSTİC PROTECTION FOR HIGH HARDNESS AISI 4340 STEEL</i>	12
Mustafa DEDEOĞLU & Derya BULUTDAĞ	
<i>YERLİ GLUTENSİZ MAKARNA ÜRETİMİ</i>	13
Deniz ÇANKAYA	
<i>MERKEZİ BİR EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİNDEKİ RADİUS DİSTAL UÇ KIRIKLARININ SEÇİLİ ÖZELLİKLERE GÖRE EPİDEMİYOLOJİSİ</i>	15
Serdar YILMAZ & Deniz ÇANKAYA & Dilek KARAKUS	
<i>IMPACT OF ACCOMPANYING ULNAR STYLOID FRACTURE ON THE TREATMENT OF DİSTAL RADİUS FRACTURE: A STUDY OF ISOKINETIC TESTING</i>	17
Saadet Belhan & Serkan Yıldırım & Abdullah Karasu & Ahmet Ufuk Kömüroğlu & Uğur Özdek	
<i>SIÇANLARDA DENEYSEL TESTİKÜLER İSKEMİ / REPERFÜZYON HASARINDA CHRYSİN UYGULAMASININ TNF - A VE İNTERLÖKİNLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ</i>	19
Diğer CÜRE	
<i>TÜRKİYE'DE DİYABETİK AYAK ÜLSERLERİNİ ÖNLEMEDE PODOLOJİK YAKLAŞIMLAR</i>	21

Tamer TAŞDEMİR & Tuğba KOŞAR	
<i>NEKROTİK PULPALI İMMATÜR DAİMİ DİŞLERİN REJENERATİF ENDODONTİK TEDAVİSİ: İKİ OLGU SUNUMU</i>	23
Murat Okutucu	
<i>ANİZOMETROPİK AMBLİYOPİ OLGULARINDA OKÜLER YÜKSEK SIRALI ABERASYONLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	25
Erkan DÜZ & Kamil SAĞLAM	
<i>YENİ DOĞAN BİR BUZAĞIDA EPİLEPTİK NÖBETLERİN DİAZEPAM VE KARBAMEZAPİN İLE SAĞALTIMI</i>	26
Erkan DÜZ & Berna Ersöz & Kamil SAĞLAM	
<i>EVCİL HAYVANLARDA RESUSİTASYON</i>	27
Erdem EDİPOĞLU	
<i>KOMPLEKS ASETABULER DEFEKTLERDE ASETABULER ANTİPROTRUZYON KAFES UYGULAMALARI: ORTA DÖNEM SONUÇLARIMIZ</i>	28
Metin Caliskan	
<i>THE ROLE OF THE WNT SIGNALING PATHWAY IN CELIAC DISEASE</i>	29
İsmayilov Yusif Bayram Oğlu & Cəfərovaqumru Kamil Qızı & Səlimli Təhminə Azər Qızı & İsmayilova Aftabtofik Qızı & Rüstənova Tükəzban Vaqif Qızı & Hüseynova Elnarə Cəbrayıl Qızı	
<i>TOKSİKİ STRESİN MONOAMİNERGİK SİSTEMƏ, HORMONAL FƏALLIĞA VƏ ORQANİZMİN İMMUN STATUSUNA TƏSİRİ</i>	30
Rüstənova Tükəzban Vaqif qızı & Hüseynova Elnarə Cəbrayıl Qızı & Cəfərova Qumru Kamal qızı & Səlimli Təhminə Azər qızı & İsmayilov Yusif Bayram oğlu	
<i>21 YAŞLI GƏNCLƏRİN TEMPERAMENTİNDƏN ASILI OLARAQ BAŞ BEYNİN TƏPƏ VƏ ƏNSƏ PAYINDA EEG –NİN TEZLİYİNƏ EMOSİONAL GƏRGİNLİYİN TƏSİRİ</i>	32

DEPREM YER HAREKETİ ZEMİN BÜYÜTME FAKTÖRÜNÜN BASİT DENKLEMLERLE TAHMİNİ

Hayri Baytan Özmen

baytan.ozmen@usak.edu.tr

ÖZET

Depremler ülkemizde çok büyük can kaybı ve maddi hasarlara sebep olan etkenlerden biridir. Bu sebeple deprem etkilerinin anlaşılması, inşaat mühendisliğinin önde gelen konuları arasındadır. Bu nedenle, zemin koşullarının anakayadan çoğu mühendislik yapısının yer aldığı zemin yüzeyine değişiminin incelenmesi için bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Farklı özellik, frekans içeriği ve genliğe sahip, taban kayası formuna benzer 84 kayıtlık bir girdi seti oluşturulmuştur. Bu set çalışma kapsamında modellenen 100 farklı zeminden geçmesi durumunda oluşacak çıktı ivme kayıtları ProsShake 2.0 yazılımı ile analizler sonucunda belirlenmiştir. Böylelikle 8400 ivme kaydından oluşan farklı zemin sınıfı, frekans içeriği ve genliğe sahip bir set elde edilmiştir. Zeminlerin taban kayasından yüzeye doğru deprem hareketi genliğini büyütebildiği veya küçültebildiği durumların oluşabileceği gözlenmiştir. Ancak, büyütme durumu daha yüksek orana sahiptir. İlgili genlik değeri arttıkça büyütme oranı azalmaktadır. Yalnız girdi verileri ile kolay ve hızlı şekilde yaklaşık olarak çıktı ivme kaydı genliğinin (büyütme değeri) belirlenebilmesi deprem mühendisliği kapsamında oldukça yararlı bir araç olabilir. Girdi ivme kaydı ve zemin bilgileri ile çıktı PGA ve TBDY-2018'de spektrum hesabında kullanılan S_S ve S_1 spektral ivmelerinin tahmini için denklemler geliştirilmiş ve çalışma kapsamında sunulmuştur.

Zemin büyütmesinin zemin periyodu, girdi ivme kaydı genliği ve girdi ivme kaydı frekans içeriğinden etkilendiği bilinmektedir. Bu sebeple bu parametreler girdi olarak dikkate alınmıştır. Zeminin tanımlanması için zemin periyodu parametre olarak seçilmiştir. Bunun için Zemin tabakalarının toplam periyodu, Ağırlıklandırılmış zemin periyodu ve Sawada (2004) tarafından önerilen periyot olarak 3 farklı tanım dikkate alınmıştır. İvme kaydı periyodunun (frekans içeriğinin) tanımlanması için de, predominant periyod ve proje kapsamında tanımlanan 2 farklı değer (T_{M1} ve T_{M2}) dikkate alınmıştır. Problemin karmaşıklığı sebebiyle bir üstsezgisel çoklu arama ve eniyileme yöntemi olan genetik algoritma tabanlı bir geliştirme yapılmıştır.

Yüzey PGA değerinin tahmininde; ivme kaydını temsilen predominant periyodun, S_S tahmininde proje kapsamında tanımlanan T_{M1} , S_1 tahmininde ise proje kapsamında tanımlanan T_{M2} parametresinin daha verimli olduğu görülmüştür. Böylelikle literatürde çok kullanılan predominant periyoddan daha verimli 2 parametre çalışma kapsamında tanımlanmış olmaktadır. Zeminle ilgili periyot parametresi olarak her 3 denklemde de “Zemin tabakalarının

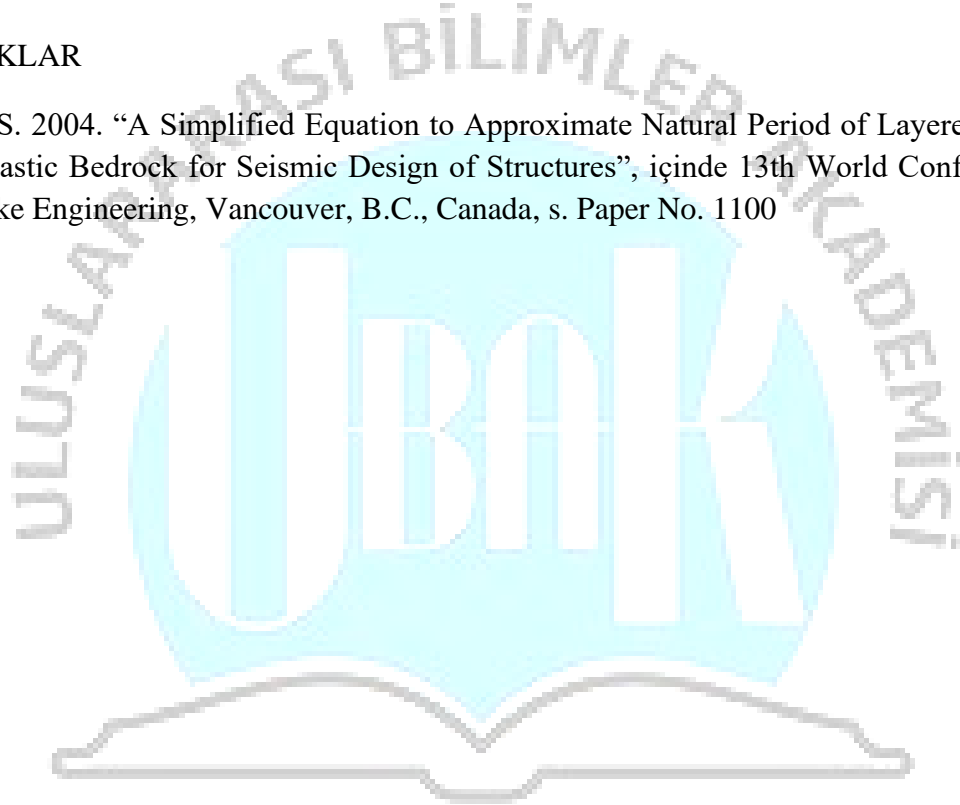
toplam periyodu” parametresinin seçilmiş olması bu parametrenin zemin periyodunu tanımlamada en güçlü parametre olabileceğini düşündürmektedir.

Çalışma 215M357 nolu ve Deprem Yer Hareketinin Zemine Bağlı Değişiminin Değerlendirilmesi adlı TÜBİTAK projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Deprem yer hareketi, zemin büyütmesi, zemin sınıfı, kayma dalgası hızı.

KAYNAKLAR

Sawada, S. 2004. “A Simplified Equation to Approximate Natural Period of Layered Ground on the Elastic Bedrock for Seismic Design of Structures”, içinde 13th World Conference on Earthquake Engineering, Vancouver, B.C., Canada, s. Paper No. 1100

KATI ATIKLARDAN ELDE EDİLEN KOMPOZİT MALZEMELERİN TERMAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

H. Ersen Balcıoğlu

Uşak Üniversitesi

Hayri Baytan Özmen

Uşak Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde, özellikle kalabalık kentlerde insan nüfusuna bağlı olarak artan tüketim çevre kirliliğini de beraberinde getirmektedir. Bununla birlikte insanların ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli olan ham madde kaynakları da azalmaktadır. Bu ikilem hem çevre kirliliğinin azalmasını önlemek hem de azalan doğal kaynakları kurtarmak adına geri kazanım ve yeniden kullanım gibi kavramları değerli kılmıştır. Araştırmalar geri dönüştürülebilir maddelerin tekrar ham madde olarak kullanılması büyük miktarda enerji tasarrufu da sağladığını göstermektedir. Sanayi ve evsel atıklar göz önüne alındığında kağıt, plastik, ahşap, tekstil ürünleri, işlenebilir metaller başlıca atık türleri arasında gelmektedir. Kağıt ve ahşap malzemenin selülozik yapılı ve ham maddelerinin ormanlarımız olması, plastiklerin doğada çözünmeden uzun yıllar kalabilmesi, tekstil atıklarının geri dönüşüme uygun olması gibi nedenlerden ötürü bu malzemeler için yeniden kullanım alanlarının ve yöntemlerin belirlenmesi önemli bir araştırma konusudur. Bu çalışmada kağıt, plastik, odun talaşı ve iplik gibi atık malzemeler ile takviye edilmiş kompozit malzemeleri termal özellikleri belirlenmiştir. Atık malzemeleri bir arada tutmak için reçine, metil etil keton peroksit (MEK-P) ve kobalt üçlüsünden oluşan polyester reçine kullanılmıştır. Bu kapsamda, %10 %15 ve %20 oranında atık malzeme ile takviye edilen polyester matrisli kompozitlerin ısı iletim katsayıları belirlenmiştir. Takviye ve atık malzeme türü etkisinin ısı iletim katsayısı üzerindeki etkisini daha iyi anlamak adına, elde edilen ısı iletim katsayısı değerleri takviye edilmemiş saf polyester reçinenin ısı iletim katsayısı ile karşılaştırılmıştır. Buna ek olarak, üretilen kompozit malzemeler 60°C ye kadar ısıtılarak malzeme üzerindeki sıcaklık değişimleri termal kamera yardımıyla analiz edilmiştir. Deneysel ölçüm ve termal görüntü analiz sonuçları takviye yüzdesinin malzemenin ısı iletim katsayısı üzerinde etkili olduğunu ve plastik malzemenin diğer malzemelere kıyasla daha geç ısındığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Geri dönüşüm; yeniden kullanım, evsel atıklar; kâğıt; talaş; plastik; iplik; termal analiz; ısı iletim katsayısı.

DOĞU KARADENİZDE SİSMİK HIZLARIN YANAL HETEROJENİTESİ**Doç. Dr. Ufuk Aydın**

Atatürk Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-7981-9550>**ÖZET**

Anadolu bloğu Kıta-Kıta çarpışması sonucu farklı ve karmaşık jeolojik yapılara ve tektonizmaya sahip dünyanın en aktif deprem kuşaklarına sahiptir. Bu çalışmada doğu Karadeniz bölgesinde dört istasyona ait verileri kullanılarak yanal sismik hız değişimleri ile bu tektonik yapılara ait sismik hızlardaki farklılıklar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Elde edilen sismik hızlardaki farklılıklar kabuk jeolojisi ve tektonik yapılar ile açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmada en dikkate değer bulgu kuzeyde bulunan iki istasyonundan elde edilen sismik hız verileri güneyde bulunan istasyonundan elde edilen sismik hızlardan daha büyük olarak elde edilmiş olmasıdır. Çalışmada Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Deprem Dairesi Başkanlığına (AFAD) ait magnitüdüleri 3 ila 5.9 arasında, episantr uzaklıkları 1 ile 181 km arası ve odak derinlikleri 1 ile 38 km arasında değişen toplam 523 veri kullanılmıştır.

Dört istasyondan alınan yanal sismik tomografilerde doğu Karadeniz bölgesinin kıyı sahilleri sismik aktivitesi güneye gidildikçe azalmakta ancak tektonik yapılar ve sismik aktivite ise artmaktadır. Çalışmada kullanılan sismik hızlar kabuk kalınlığı, litolojik farklılıklar ve yoğunluk gibi özellikler ile tektonik süreksizliklere bağlı olarak değişim göstermiştir. Çalışmadan elde edilen sismik hız değerleri Kuzey Anadolu Fay zonu ve Kuzeydoğu Anadolu Fay zonunun etkilerini yansıtmakla birlikte Doğu Pontidler ile Torid bloğunun etkilerini de yansıtmaktadır. Çalışma alanından elde edilen yanal sismik hız tomografi verilerinden Anadolu bloğunda Karadeniz sahillerinden güneye doğru gidildikçe Kıta-Kıta çarpışmasının oluşturduğu kıvrımlanma tektonizmasının ve farklı litolojik ve jeolojik yapının etkisi açıkça görülmüştür. Çalışmadan elde edilen bulgular bölgenin bilinen jeolojik ve sismik hız yapısı ile uyumlu olarak elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sismik Hız, Yanal Heterojenite, Sismik Aktivite.

FOTONİK KRİSTAL ELYAF TABANLI ÇİFT ANALİT ALGILAYICI MODELLERİNDE KIVRILMA ETKİSİ

Hüseyin Ademgil

Lefke Avrupa Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde, kimyasal ve biyo-kimyasal alanlarda kullanılmak üzere çok hassas duyarlılığa sahip algılayıcılara ihtiyaç duyulmaktadır. Hızla gelişen elyaf (fiber) teknolojisi ile ortaya çıkan fotonik kristal elyaflar (FKE), araştırmacılara ışığın yayılımını kontrol edebilecek eşsiz olanaklar sağlamaktadır. Bu çalışmada, çift-analit algılama amacıyla, fotonik kristal elyaf (FKE) tabanlı algılayıcı tasarlanmıştır. Kılıf kısmı altıgen simetriye sahip 58 hava deliğinden oluşan bu yeni nesil elyaf yapısının çekirdek kısmı sıvı analit dolu 5 küçük hava deliğinden oluşmaktadır. Hava delikleri eşit mesafelerde SiO_2 malzemesinin üzerine simetrik bir şekilde yerleştirilmiştir. Sayısal analizleri Tam Vektörel-Sonlu Öge Yöntemi (TV-SÖY) kullanılarak hesaplanan yapının, duyarlılık ve çift kırılma özelliklerinin kıvrılmaya (bükülmeye) karşı etkileri incelenmiştir. Tasarlanan algılayıcı yapısı, $\pm x$ yönünde 2mm ve 6mm yarı çap aralığında bükülerek test edilmiştir. Tasarlanan algılayıcı yapısı aynı anda 2 analit analizine olanak sağlamaktadır. Çekirdek hava delikleri içerisinde 2 farklı şekilde kullanılan 3 sıvı analit ($n_{su}=1.33$, $n_{etanol}=1.354$ ve $n_{benzyne}=1.366$) geniş bir dalga boyu aralığında incelenmiştir. Sayısal analizler sonucu, benzyne analiti kullanılan C-tipi modelin duyarlılık katsayısının en yüksek, etanol analiti kullanılan A-tipi modelin ise en düşük olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan, su analiti kullanılan modellerde ise tam anlamıyla ters senaryo gözlemlenmektedir. Ayrıca, tasarlanan tüm modellerin kıvrılmaya karşı dayanıklı olduğu ve incelenen yayılım özelliklerini (çift kırılma ve duyarlılık katsayısı) büyük ölçüde etkilemedikleri görülmüştür. Kıvrılma yarı çapı küçüldükçe model tipine göre duyarlılık katsayıları az da olsa etkilenmektedir. Kıvrılma yarı çapı azaldıkça analiz edilen analitlerin birinin duyarlılık katsayısının çok az arttığı, diğerinin ise küçük bir miktar azaldığı gözlemlenmektedir. Bu küçük oynamayı temel ışık modunun bükülme yönünde az da olsa kaymasına yorumlayabiliriz.

Anahtar Kelimeler : Çift Kırılma, Duyarlılık Katsayısı, Fotonik Kristal Elyaf, Optik Algılayıcı.

EFFECT OF NATURAL PERLITE MINERAL ADDITIVE ON RADIATION SHIELDING EFFICIENCY OF DI-LITHIUM TETRABORATE AND LITHIUM METABORATE BLENDED GLASSES

Murat ŞİRİN¹

¹Recep Tayyip Erdogan University

Designing new shielding materials and calculating the shielding parameters of these materials is very important for humanity in reducing the dangerous effects of radiation. Therefore, in this study, the glass samples with 66%Li₂B₄O₇ + 34%LiBO₂ (100 - x) natural perlite (x = 0, 10, 20 and 30 wt %) composition were produced by induction fusion technique. The densities of the prepared glasses (ρ , g/cm³) were determined according to the Archimedes principle. The composition analysis of perlite doped glasses coded as P0, P10, P20 and P30 according to the percentage of additives was tested using the energy dispersive X-ray (EDX) technique. The radiation shielding parameters of produced glasses such as mass attenuation coefficient (μ_m), effective atomic number (Z_{eff}), half value layer (HVL) and mean free path (MFP) were determined by using Phy-X/PSD computer software between 15 keV and 10 MeV. The obtained results revealed that when percentage of perlite mineral has been increased in the glass system, μ_m and Z_{eff} values increase. It was observed that the values of HVL and MFP, in contrary, decreases with increasing perlite mineral percent. Furthermore, the macroscopic fast neutron removal cross-sections (Σ_R , cm⁻¹) have also been calculated and it was determined that Σ_R values increased with increasing perlite contribution. Among the researched glasses, glass with 30% perlite mineral has the highest value of μ_m and Z_{eff} however, it has the lowest HVL and MFP. The results show that, among the fabricated glass systems, a glass sample with 30% perlite mineral can be considered as a good candidate for radiation safety.

Keywords: Radiation shielding; Phy-X/PSD; Perlite; Neutron removal cross-sections.

GELENEKSEL YAPI TEKNİKLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş.Gör.Dr. Onur KILIÇ

Çukurova Üniversitesi

(ORCID: 0000-0001-6264-896X)

ÖZET

Mimari yapının fiziki olarak elde edilebilmesi bir bütün olarak yapım süreciyle ilişkilidir. Yapım süreci ise tasarım aşamasından başlayarak uygulama aşamasının tamamlanması ve yapının kullanıcı ile buluşmasıyla tamamlanmaktadır. Yapı teknikleri ise yapım sürecinde bütünü ortaya çıkaran tüm bağlantı yöntemlerini kapsamaktadır. Asırlar boyu yapı teknikleri, taş ve ahşap malzemenin birleştirme tekniklerinin geliştirilmesi ile sınırlı kalmıştır. Ahşap yapı ürünlerinde kullanılan geçme- kertme gibi bağlantı yöntemleri, taş elemanların birbirine eklenmesi, bambu ya da diğer çizgisel elemanların birbirine esnek elemanların yardımıyla bağlanması, geleneksel yapı tekniklerinin temelini oluşturmuştur. Günümüzde ise teknolojik imkanların artması, kalifiye işçilik ihtiyacını büyük oranda ortadan kaldırarak, yapı ürünlerinin uygulanabilme kabiliyetini gelişmesini sağlamıştır. Ancak bu teknolojik imkanların özel çözümlerde kullanımı hariç, genel olarak yapı tekniklerini basit olmaktan uzaklaştırmış ve daha karmaşık hale getirmiştir. Böylelikle geçmişten günümüze süregelen ve kendini şartlara göre geliştirebilen yapı tekniklerinin ilkel olmanın ötesinde son derece pratik ve işlevsel olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, yapı tekniklerinin şartlara uygun çözüm üretebilme kabiliyeti aynı zamanda malzeme korunumu da beraberinde getirmektedir. Malzeme korunumu da geleneksel yapım tekniklerinin basit olmasına dayanmakta ve ilk uygulama aşamasında malzeme tüketiminin azaltmasına yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda, geleneksel yapı teknikleri, dönüşüme imkan veren yapısı sayesinde yapı ömrü bakımından sürdürülebilirliği desteklemektedir.

Bu çalışma kapsamında geleneksel yapı teknikleri uygulama örnekleri üzerinden incelenmiş ve sürdürülebilirlik açısından yapıya olan etkileri tartışılmıştır. Modern yapı örneklerinde de geleneksel yapı tekniklerinin uygulanabilirliği ile ilgili yenilikçi yaklaşımlar ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yapı tekniği, Yapı ürünü, Malzeme, Sürdürülebilirlik

OFİS TASARIMINDA HAFİF BÖLÜCÜ ELEMANLARIN FONKSİYONEL MEKAN KURGUSUNA ETKİLERİ

Arş.Gör. Dr. Onur KILIÇ

Çukurova Üniversitesi

(ORCID: 0000-0001-6264-896X)

ÖZET

Ofisler, verimli çalışma alanları oluşturma amacı ile kurgulanan hacimlerdir. Ofislerde, gereksinimlere uygun ve farklı fonksiyonların birlikte yer aldığı mekan çözümleri esnek tasarım ile elde edilmektedir. Özellikle kısıtlı hacime sahip ofis yapılarında bu durum bir zorunluluğu ifade etmektedir. Ofis yapılarında toplantı, serbest çalışma alanı ve diğer hacimlerin ihtiyaca göre kolaylıkla dönüştürülebilmesi hafif bölücü elemanların kullanımı ile mümkün olabilmektedir. Kalıcı ve hareket kabiliyeti olmayan düşey öğelerin kullanımı mekan esnekliğini olumsuz yönde etkilemekte ve uzun vadede gereksinim duyulan fonksiyon değişikliği ihtiyacında yıkım sürecini beraberinde getirmektedir. Yıkım süreci ise kullanılan yapı ürünlerinin deformasyonunu beraberinde getirerek malzeme geri dönüşümünü olumsuz yönde etkilemektedir. Bununla birlikte kalıcı düşey öğeler, farklı periyodlarla değişime ve bakıma ihtiyaç duyan havalandırma- iklimlendirme, aydınlatma, elektrik ve diğer tesisat sistemlerine müdahaleyi de zorlaştırmaktadır. Bu nedenle ofis iç mekan tasarımında hafif, hareket kabiliyeti yüksek, eklenenebilen aynı zamanda yalıtım ve mahremiyet gereksinimlerini de karşılayan bölücü elemanların kullanımı önem kazanmıştır. Bu hafif bölücü elemanları ise basit bağlantı yöntemleri ile kurgulanabilen, depolanabilir, katlanır, kayar ve fiziksel olarak mekatronik bir düzeneğe bağlı bölücü elemanlar olarak tanımlamak mümkündür. Bununla birlikte esnek mobilya çözümleri de hafif bölücü elemanlar ile etkileşim halinde olarak mekan esnekliğini olumlu yönde etkilemektedir. Çalışmada, tamamlayıcı iç mekan sistemlerinin bir parçası olarak hafif bölücü sistemler ofis yapılarında, özel gereksinimler nedeniyle üzerinde önemle durulması gereken yapı öğeleri olarak ele alınmıştır. Çalışmada, ofis iç mekan tasarım yaklaşımları kapsamında yenilikçi hafif bölücü eleman kullanımları incelenmiştir. Yapı ürünü, teknoloji ve detay çözümleri açısından hafif bölücü elemanların güncel kullanımı örnekler üzerinden değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ofis, İç mekan tasarımı, Hafif bölücü elemanlar

THE INFLUENCES OF SPARK TIMING AND ENGINE SPEED VARIATION ON THE PERFORMANCE AND EXHAUST EMISSIONS OF A SPARK-IGNITION ENGINE FUELED WITH GASOLINE AND METHANOL/GASOLINE BLEND

Assist. Prof. Dr. Murat Kadir YEŞİLYURT

Yozgat Bozok University

ORCID ID: 0000-0003-0870-7564

PhD Student, Abdülvahap ÇAKMAK

Samsun University

ORCID ID: 0000-0003-1434-6697

Dr., Murat KAPUSUZ

Sinop University

ORCID ID: 0000-0002-2243-8551

ABSTRACT

Supporting petroleum-based fuels along with renewable and sustainable alternating is being occurred a beneficial choice in order to enhance the sustainable characteristic of fuels that have been used in the transportation sector. In this context, for spark-ignition (SI) engines, alcohols have been principally desirable and important blend stocks primarily because of their attractive physicochemical characteristics involving higher octane number, oxygen content, evaporative cooling, as well as lower soot tendency. The apprehensions regarding carbon dioxide (CO₂) emissions and other sustainability matters have been required to improve the efficiencies of the engine, lower lifecycle carbon emissions, and decreased pollutants emitted from exhaust even though the utilization of SI engines have been common all over the world, mainly for light-duty vehicles. Methanol (CH₃OH), also known as methyl alcohol and which is short-chain alcohol has been taken into consideration as a feasible energy carrier and a prospective substitution for traditional fossil-based fuels amongst the group of present alternating fuel candidates because methanol is safe, ecofriendly, and abundant as well as has similar fuel properties to those of gasoline. This work, therefore, focused on the addition of methanol at a specified fraction into the gasoline to improve the brake thermal efficiency (BTE) and to descend the pollutants. In the present research, the influences of different spark timings and engine speeds on the performance and exhaust emission behaviors of a research SI engine powered by pure gasoline and methanol/gasoline binary blend were explored experimentally. Methanol was mixed with gasoline at a ratio of 20% by volume that resulted in a fuel blend of M20. The tests of fuel specimens were performed under a full load operating condition and varying engine speed ranging from 1200 rpm to 1800 rpm at an interval of 200 rpm along with three different spark timings (10, 18, and 26°CA bTDC). Based on the acquired findings coming from the experiments, there was an improvement in the engine performance parameters of the tested engine operating with M20 thanks to advancing spark timing. The highest BTE was found to

be as 36.50% for M20 at a spark timing of 26°CA bTDC and an engine speed of 1400 rpm; meanwhile, the lowest brake specific fuel consumption (BSFC) of M20 was obtained to be as 0.256 kg/kWh under the operating conditions mentioned above. Besides, the infusion of methanol to gasoline remarkably turned in down unburned hydrocarbon (UHC) and carbon monoxide (CO) emissions taking into account a wide variety of working conditions while oxides of nitrogen (NO_x) and CO₂ emissions augmented.

Keywords: Engine speed, emissions, gasoline, methanol, performance, SI engine, spark timing

Al/ZnO/n-InP HETEROEKLEM YAPISININ ELEKTRİK VE ELEKTRONİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

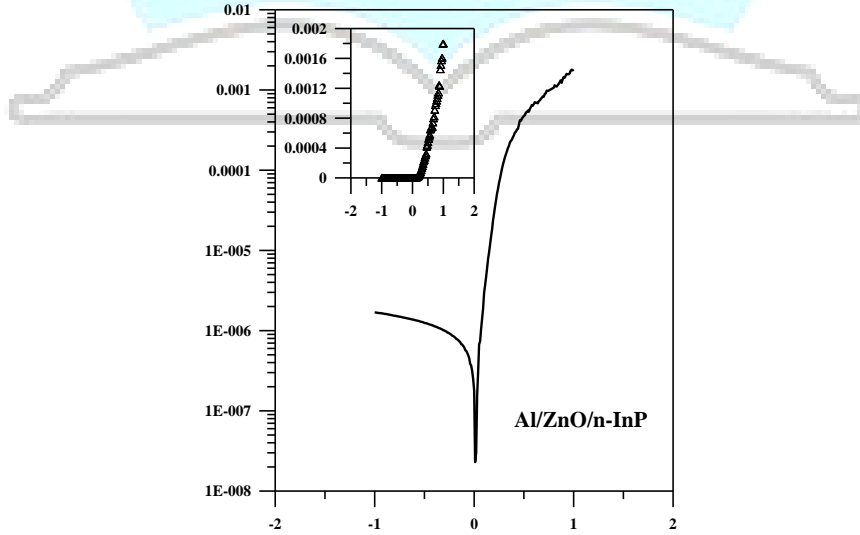
Fulya Esra CİMİLLİ ÇATIR

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

0000-0002-0757-3130

ÖZET

Çinko oksit (ZnO), güneş pilleri, optoelektronik, piezoelektrik ve ferromanyetik cihazlardaki potansiyel uygulamaları nedeniyle özellikle nanoyapılı formdaki önemli metal-oksit-yarı iletkenlerinden biridir^{1,2} ve film olarak farklı yarıiletken altlıklar üzerinde büyütülmüştür. InP yarıiletkeni ise, Si yarıiletkenine alternatif olarak geliştirilen daha yüksek mobilite hızı ve optoelektronikteki üstün özellikleri sayesinde araştırmacıların dikkatini üzerine çeken III-V grubuna ait bileşik bir yarıiletkenidir. Bu çalışmada, döndürerek kaplama (spin coating) yöntemi kullanarak ZnO ince filmi n-InP yarıiletkeni üzerine büyütüldü ve Al/ZnO/n-InP heteroeklem yapısının elektriksel özellikleri akım-gerilim (I-V) ölçümleri kullanılarak incelendi. İdealite faktörü (n) ve engel yüksekliği (Φ_b) değerleri karanlıkta ve oda sıcaklığında 1.47 ve 0.69 eV olarak ölçüldü. Cheung fonksiyonları kullanılarak yapının seri direnç değeri ortalama $R_s=8.18$ Ohm olarak hesaplandı. Al/ZnO/n-InP hetero yapısının ± 0.5 V değerindeki doğrultma faktörü değeri 383.22 olarak elde edildi. Ayrıca 100 mW/cm² ışık altındaki I-V ölçümleri Al/ZnO/n-InP aygıtının ters beslem akımının ışık etkisiyle yaklaşık 200 kat arttığını gösterdi. Bu sonuçlar, Al/ZnO/n-InP yapısının iyi doğrultma özelliğine ve fotokatalitik özelliklere sahip olduğunu ve optoelektronik cihazlarda kullanılmaya uygun olduğunu göstermektedir.

Şekil Al/ZnO/n-InP heteroeklem yapısının lineer ve yarı logaritmik akım-gerilim (I-V) ölçümleri

Anahtar Kelimeler: çinko oksit, n-InP, heteroeklem

EFFECT OF LAYER STRUCTURE ON BALLISTIC PROTECTION FOR HIGH HARDNESS AISI 4340 STEEL

Yaşar KAHRAMAN

Sakarya University

<https://orcid.org/0000-0002-8102-4009>

Muhammed ÖMER İBİŞ

Sakarya University

<https://orcid.org/0000-0003-0959-6421>

ABSTRACT

At the present time, hardened steels are used in many areas for ballistic protection. Reducing the weight of the armor and providing a higher protection effect with lower weights is an important issue. For this purpose, studies with different arrangement applications are performed instead of monolithic materials. Therefore, examining the layer effect for a single material is an important step in the design of layered structures with different materials to be made afterwards. AISI 4340 steel can be successfully used in ballistic applications thanks to its combination of high strength and toughness. In this study, ballistic performances of monolithic, 3 layer, 6 layer, 9 layer conditions for 4340 steel under improvement conditions (50 HRC) were examined with finite element method. In addition, for the 3-layer structure to include additional space, the study was repeated to investigate the effect of the inter-layer space. Modeling was carried out considering that metal sheets were brought together without using adhesives. Ls-Dyna program, whose success and analysis ability in ballistic simulations has been proven by many studies, was used in the analysis. The change of kinetic energy of the 7.62 mm armor-piercing projectile with 785 m/s velocity in the designed armor over time was investigated. Since it is seen from the previous studies that the parts outside the bullet core have no significant effect on the ballistic behavior, only the bullet core was taken into consideration in the modeling. The bullet and armor structure was created for the quarter model and the necessary limit parameters were defined accordingly. Considering the results obtained in the experimental studies in the literature, a monolithic model was created. In addition, the simulation results for the 3-layer structure were found to be compatible with the studies in the literature. However, it was concluded that increasing the number of layers does not have an advantage over the monolithic structure and weaken the ballistic resistance. It is thought that the study is valid for one type of material and the results may differ for structures where different materials are used, and the effect of increasing the number of layers on strength should be examined in detail.

Keywords : Ballistic Resistance, Finite Element Method, AISI 4340 Steel

YERLİ GLUTENSİZ MAKARNA ÜRETİMİ

DOMESTIC GLUTEN FREE PASTA PRODUCTION

Mustafa DEDEOĞLU¹

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-7866-5350

Derya BULUTDAĞ²

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8822-5241

ÖZET

Tahıl ürünlerinin visko-elastik-kohesif özelliklerinden sorumlu olan gluten proteini çölyak hastalarında alerjik/immünolojik reaksiyonlara sebep olduğundan bu hastalar ömür boyu buğday, arpa, çavdar ve yulaf kaynaklı hiçbir gıdayı tüketememektedir. Ülkemizde çölyak hastalığının görülme sıklığı %1-1,3 arasında olup 800-900 bin civarında hasta olduğu düşünülmektedir. Bu bireyler, Gluten İntoleransı Olan Bireylere Uygun Gıdalar Tebliği'ne (TGK, Tebliğ No: 2012/4) göre günlük diyetlerinde 20 ppm'den fazla gluten içeren gıdaları tüketememektedirler. Ülkemizde bu bireyler için birçok yerli firma glutensiz ekmek, kek ve bisküvi gibi alternatif ürünler üretmektedir. Ancak insanoğlunun besin piramidinde enerji kaynağı, besleyicilik özellikleri ve tüketim miktarı bakımından ekmekten hemen sonra makarna gelmekte ve buna rağmen ülkemizde yerli glutensiz makarna üretim miktarı ve kalite karakteristiklerinin birçoğu son derece zayıf kalmaktadır. Oysa bir tahıl ülkesi olarak son zamanlarda oldukça popüler ve kâr marjı yüksek olan böylesine bir pazarda yer bulma imkânı bulunmasına rağmen en önemli besin kaynaklarından makarnayı ithal ediyor olmamız oldukça düşündürücüdür. Ülkemizde yerli glutensiz makarna üretiminin olmaması, üründe yüksek fiyat oluşumuna neden olmakta ve çölyaklı bireylerin alım gücünü ve gıdaya ulaşımını zorlaştırmaktadır. Bu durum gıda güvenliği ve güvencesi konusunu gündeme getirmektedir.

Makarna üretim prosesinde, farklı tekniklerle (hidrotermal ısıtma işlemi vb.) ve bazı destekleyici ajanlarla yapının modifiye edilmesi gerekmekte olup ancak bu şekilde glutensiz makarna üretimi yapılabilmektedir. Buna göre yapısında gluten ihtiva etmeyen tahıl irnikleri ve yapı destekleyici ajanlar kullanılarak üretilen glutensiz makarna hamurunun ve nihai ürünün termoreolojik, fiziksel, teknolojik, duyu ve besleyicilik özellikleri geliştirilebilmektedir. Bu şekilde üretilen yerli glutensiz makarnanın ithal glutensiz makarnaya göre daha düşük maliyetli olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çölyak, glutensiz makarna, kalite, yerli üretim.

ABSTRACT

As gluten protein, which is responsible for the visco-elastic-cohesive properties of cereal products, causes allergic / immunological reactions in celiac patients, these patients cannot consume any food from wheat, barley, rye and oats for life. The incidence of celiac disease in our country is between 1-1.3% and it is thought to be around 800-900 thousand patients. These individuals cannot consume more than 20 ppm of gluten in their daily diets, according to the Communiqué on Foods Suitable for Individuals with Gluten Intolerance (TGK, Communiqué No: 2012/4). In our country, many local companies produce alternative products such as gluten-free bread, cake and biscuits for these individuals. However, in the food pyramid of human beings, pasta comes right after sowing in terms of energy source, nutritional properties and consumption amount and despite this, many of the domestic gluten-free pasta production amount and quality characteristics in our country remain extremely weak. However, as a grain country, it is very thought-provoking that we are importing pasta, which is one of the most important food sources, despite the fact that it has been very popular and has a high profit margin. The absence of domestic gluten-free pasta production in our country causes high price formation in the product and makes it difficult for individuals with celiac disease to access food. This raises the issue of food safety and security.

In the pasta production process, the structure needs to be modified with different techniques (hydrothermal heat treatment, etc.) and some supporting agents, but this way gluten-free pasta can be produced. Accordingly, thermo-rheological, physical, technological, sensory and nutritional properties of gluten-free pasta dough and final product, which are produced by using grain gluten-free cereals and structure supporting agents, can be developed. It is expected that the local gluten-free pasta produced in this way will have a lower cost compared to imported gluten-free pasta.

Keywords: Celiac, gluten-free pasta, quality, domestic production.

**MERKEZİ BİR EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİNDEKİ RADIUS DİSTAL
UÇ KIRIKLARININ SEÇİLİ ÖZELLİKLERE GÖRE EPİDEMİYOLOJİSİ**
THE EPIDEMIOLOGY OF RADIUS DISTAL FRACTURE IN A CENTRAL TRAINING
AND RESEARCH HOSPITAL BY SELECTED CHARACTERISTICS

Doçent Doktor Deniz ÇANKAYA

Aksaray Üniversitesi

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8139-8780>

ÖZET:

Amaç: Radius distal uç kırıkları (RDUK) acil servise en fazla başvuruya neden olan ortopedik yaralanmalar arasındadırlar ve tüm kırıkların yaklaşık altıda birini teskil ederler. Yüksek oranda görülmelerine rağmen, ülkemizde, RDUK'ların epidemiyolojik özelliklerini değerlendiren yakın tarihli bir çalışma yoktur. Bu çalışmanın amacı, merkezi eğitim ve araştırma hastanesinde son verileri ışığında RDUK'ların sıklığını ve demografisini değerlendirmektir.

Hastalar ve Yöntem: Bu tanımlayıcı çalışmada; 2013-2017 yılları arasındaki tüm RDUK tanili hastaların, yaş, cinsiyet, mevsimsel insidans, yaralanma paterni, kırık tipi ve takvim yılı verileri değerlendirildi.

Bulgular: Klinik kayıtlarımıza göre 1563 hastanın (601kadın,962 erkek) yaş ortalaması 31.2 (Aralık;0-91) idi. Hasta sayıları yıllara göre 313, 298 , 309 , 326 ve 317 olarak dağılmaktadır. 1087 hastada eklem dışı (%69.5) ve 476 hastada eklem içi (%30.5) RDUK vardı. Tüm hastalar için en sık görülen mevsim kış (% 32.2) iken, çocuklarda (% 30.7) sonbahardır.

Sonuç: Bizim RDUK ile ilgili verilerimiz, bazı yönlerden diğer ülkelerden yayınlanan son dönem epidemiyolojik çalışmalardan farklılık göstermektedir. Coğrafya ve gelişim düzeyleri kırık özelliklerini etkilemekte görünmektedir; bu nedenle, ülkemizin farklı kategorideki hastanelerinden sağlanan ulusal veriler, önleme stratejilerini oluştururken uluslararası literatür verilerine göre daha etkili ve yararlı olacaktır.

ABSTRACT:

Background: Distal radial fractures (DRF) are among the most common orthopaedic injuries of emergency application, accounting for one-sixth of all fractures. Despite their high frequency, there was no study assessing their epidemiological characteristics in developing countries. The aim of this study was to evaluate the frequency and demography of DRF from the recent data of central training and research hospital.

Methods: In this descriptive study, we identified DRF cases between 2013 and 2017. The age, sex, seasonal incidence, injury pattern, fracture type and calendar year for all patients were evaluated.

Results: Among the 1563 patients (601 women, 962 men) with mean age of 34.1 (range; 0-91) described in our own clinic records. 313, 298, 309, 326 and 317 patients applied with DRF from the years 2013 to 2017, respectively. 1087 patients had extra-articular (69.5%) and 476 had

intra-articular (30.5%) DRF. DRF is mostly seen in winter (32.2%), whereas it is higher in autumn for children (30.7%).

Conclusion: Our data of DRF differ from recent epidemiologic studies from different countries in some aspects. Geography and development level seems to influence the fracture characteristics; so, national data collecting for all the countries from different categories of hospital will be more effective than data of international literature while creating prevention strategies.

Keywords: Distal radius fracture, epidemiology, trauma, demographic, incidence

IMPACT OF ACCOMPANYING ULNAR STYLOID FRACTURE ON THE TREATMENT OF DISTAL RADIUS FRACTURE: A STUDY OF ISOKINETIC TESTING

¹ Serdar YILMAZ, MD
Private Kecioren Hospital

² Deniz CANKAYA, Assoc. Professor (Presenting Author)
Aksaray University Faculty of Medicine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8139-8780>

³ Dilek KARAKUS, Assoc. Professor
University of Health Sciences, Ankara City Hospital

Aim: Debate continues regarding the effect of the ulnar styloid fracture on the outcome of treatment after distal radial fractures (1-3). Although the ulnar styloid plays a supportive role for the stabilizing of the distal radioulnar joint, a fracture of the ulnar styloid is not considered to have a major impact on wrist motion and forearm rotation. We investigated the effect of ulnar styloid fracture on the wrist function in patients after conservative treatment of the extra-articular distal radius fracture using isokinetic testing. The hypothesis of the present study was that the accompanying ulnar styloid fracture had negative impact on isokinetic performance of the wrist joint after conservative treatment of distal radial fracture.

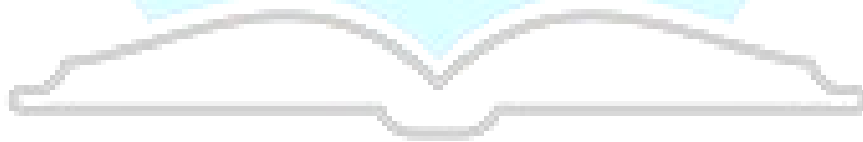
Methods: After approval of the Ethics Committee and written informed consent from all patients, we assessed 68 consecutive patients who had suffered simple extra-articular distal radius fractures. Intraarticular fractures, bilateral fractures, fractures treated with surgical treatment, previous injuries or surgeries on either side and patients presenting more than a week after injury were excluded. Patients were treated with closed reduction and a well moulded short arm plaster cast. The plaster cast was removed at 4–6 weeks post-fracture. We assessed these patients at a mean of 14 months (range 12–18) following injury. The patients were subdivided into three groups according to the status of the ulnar styloid: Group A – no ulnar styloid fracture (32 patients); Group B – ulnar styloid fracture and non-union (23 patients); and Group C – united ulnar styloid fracture (13 patients). None of the patients had distal radioulnar joint instability on clinical examination. The grip strength, ranges of motion of the wrist, quick disabilities of the arm, shoulder and hand (quick-DASH) questionnaire and radiographs were evaluated and were recorded as the percentage of the unaffected side if available. Isokinetic testing of wrist was performed using a Biodex System 3 Pro isokinetic test device (Biodex Corp, Shirley, NY, USA) with the patient sitting and the elbow flexed at 90°. The test was performed at a speed of 60°/s. Categorical variables between the two groups were analysed using the chi-square test, Mann–Whitney U-test, and Student's t-test. Differences between the groups were compared using analysis of variance (one-way ANOVA). Significant differences were further analysed by post hoc analysis using the Bonferroni method. Pearson's correlation analysis was used to investigate relationships between isokinetic values and clinical variables.

Results: There were 27 women and 41 men, with a mean age of 28 years (range 20–40). After closed reduction, all the fractures united with radial shortening <3 mm and $<10^\circ$ dorsal angulation of the fracture. We found no significant differences between the groups for wrist motion, grip strength, quick-DASH scores and radiographic measurements. However, the percentage peak torque of supination and total work were about 10%–15% greater in patients in Group A compared with Groups B and C ($p = 0.004$). There was no significant difference between Groups B and C ($p = 0.631$). We found no correlation between the presence of, and union or non-union of, the ulnar styloid with the functional outcome except for the results of isokinetic test.

Conclusion: The results from our isokinetic testing indicate that distal radius fractures accompanied with an ulnar styloid fracture have less supination strength than with an uninjured ulnar styloid fracture. Whether the ulnar styloid fracture heals with bone or not did not measurably affect wrist function.

References

1. Kim JK, Yun YH, Kim DJ, Yun GU. Comparison of united and nonunited fractures of the ulnar styloid following volarplate fixation of distal radius fractures. *Injury*. 2011, 42:371–5.
2. Krämer S, Meyer H, O’Loughlin P, Vaske B, Krettek C, Gaulke R. The incidence of ulnocarpal complaints after distal radial fracture in relation to the fracture of the ulnar styloid. *J Hand Surg Eur*. 2013, 38: 710–7.
3. May MM, Lawton JN, Blazar PE. Ulnar styloid fractures associated with distal radius fractures: incidence and implications for distal radioulnar joint instability. *J Hand Surg Am*. 2002, 27: 965–71.

SIÇANLARDA DENEYSEL TESTİKÜLER İSKEMİ / REPERFÜZYON HASARINDA CHRYSİN UYGULAMASININ TNF - α ve İNTERLÖKİNLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**Dr. Öğr. Üyesi Saadet Belhan**

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Orcid No: <http://orcid.org/0000-0002-8115-2051>**Doç. Dr. Serkan Yıldırım**

Atatürk Üniversitesi

Orcid No: <http://orcid.org/0000-0003-2457-3367>**Doç. Dr. Abdullah Karasu**

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Orcid No: <http://orcid.org/0000-0001-9443-3867>**Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Ufuk Kömüroğlu**

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Orcid No: <http://orcid.org/0000-0002-0371-9251>**Dr. Öğr. Üyesi Uğur Özdek**

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Orcid No: <http://orcid.org/0000-0002-0709-1545>**ÖZET**

Bu çalışma, sıçanlarda deneysel olarak gerçekleştirilen testiküler torsiyon / detorsiyon sonrasında TNF - α ve interlökinler (IL - 4, IL - 6, IL - 10) üzerinde chrysinin etkisini değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Çalışmada Wistar albino cinsi 250-300 g ağırlığında 40 adet erkek sıçan kullanıldı. Sıçanlar eşit sayıda olacak şekilde 5 gruba ayrıldı. Bütün cerrahi girişimler anestezi altında yapıldı. Grup 1'deki sıçanlar kontrol grubu olarak hizmet verdi. Kontrol grubundaki sıçanların testislerinde herhangi bir cerrahi işlem yapılmayıp, sadece skrotuma küçük bir kesi yapılarak skrotal açıklık oluşturuldu. Grup 2'deki sıçanlara 2 saat torsiyon / 2 saat detorsiyon uygulandı. Grup 3'deki sıçanlara 2 saat torsiyon / 24 saat detorsiyon uygulandı. Grup 4'deki sıçanlara 2 saat torsiyon / 2 saat detorsiyon / 50 mg/kg chrysin uygulandı. Grup 5'deki sıçanlara 2 saat torsiyon / 24 saat detorsiyon / 50 mg/kg chrysin uygulandı. Torsiyonlar sol testisler saat yönünde 720° döndürülerek oluşturuldu. Tüm sıçanlardan çalışma bitiminde kan alındı ve sol testislere orşiektomi uygulandı. Kanların serumları çıkartıldı. Elde edilen serumlarda TNF - α ve interlökinler (IL - 4, IL - 6, IL - 10) değerlendirildi.

Serum TNF - α ve IL - 6 düzeyleri gruplar arasında farklı değildi. Grup 4'de serum IL - 4 seviyesi Grup 1'den anlamlı olarak düşük bulundu. Grup 2 ve Grup 4'de serum IL - 10 seviyesi Grup 3, Grup 1 ve Grup 5'den anlamlı olarak düşük bulundu. Grup 1'deki serum IL - 10 seviyesi diğer gruplardan anlamlı olarak yüksek bulundu. Sonuç olarak hem 2 saat hem de 24 saat torsiyon / detorsiyonun sürecinde TNF- α ve IL - 6 seviyelerinde artış meydana gelmiş ve chrysin uygulaması TNF - α ve IL - 6 seviyelerindeki artışı düşürmüştür. Bu durumu CR'nin antiinflammatuar etkisine bağlamak mümkündür.

Sonuç olarak, CR'nin testiküler iskemi / reperfüzyonda yararlı olacağını söyleyebiliriz. Bununla birlikte, daha güvenilir sonuçlar elde etmek ve altta yatan mekanizmaları ortaya çıkarmak için, daha ileri klinik çalışmaların farklı hayvanlar üzerinde yapılması önerimizdir.

Anahtar kelimeler: IL - 4, IL - 6, IL - 10, TNF - α , Testiküler iskemi / reperfüzyon.

TÜRKİYE’DE DİYABETİK AYAK ÜLSERLERİNİ ÖNLEMEDE PODOLOJİK YAKLAŞIMLAR

PODOLOGICAL APPROACH TO PREVENTING DIABETIC FOOT ULCERS IN TURKEY

Dinçer CÜRE¹

¹Podotürk Ayak Sağlığı Merkezi, Kuşadası, AYDIN

ÖZET

Dünya Sağlık Örgütüne göre diyabet, dünya nüfusunun yaklaşık olarak 422 milyonunu etkilemektedir. Yaşam boyu görülme olasılığı hemen hemen %50 olan diyabetik polinöropati en yaygın olarak görülen diyabetik bir komplikasyondur. Bu koruyucu his kaybının yitirilmesi, diyabetik ayak ülser oluşma riskini ciddi oranda arttırmaktadır. Böylelikle, görülme olasılığı gittikçe artan diyabet hastalığından kaynaklanan komplikasyonları en aza indirerek daha çok koruyucu tedavi yaklaşımları uygulamak amacıyla, 2012 yılında Türkiye’nin ilk podoloji bölümü Kocaeli Üniversitesinde açıldı. Koruyucu tedaviler kapsamında podologlar tarafından güncel olarak uygulanan, invazif olmayan ve ağrısız yöntemlerle yapılan tedaviler arasında tırnak batmaları için orthonyxia tel tedavisi, onychomycosis (mantar) tedavisi için kalınlaşan ve deforme olan tırnağı cihazla inceltme ve törpüleme işlemleri, diyabetik ve medikal ayak bakımları, nasır/corn bakımı, baropodometrik ayak analizleri yapmak ve bu analizlerin sonuçları çerçevesinde kişiye özel tabanlıklar tasarlamak, doğru ayakkabı seçiminde yol gösterici olmak ve evde bakım için kişilere eğitim vermek gibi uygulamalar yer almaktadır. Ancak, podologların, resmi görev tanımları çerçevesinde, diyabetik ayak ülserlerini önlemede, hekim ve diğer sağlık personellerine ne gibi bir katkı sağlayacakları, nasıl çalıştıkları, hangi uygulamaları yaptıkları bilinmemektedir. Bu derlemede, ilgili hekim ve sağlık personellerine podologlar tarafından uygulanan podolojik uygulamalar hakkında bilgi vermek, hangi uygulamaları yapabildiklerini ve bu bağlamda diyabet hastalarında ülser oluşumlarını nasıl önleyebileceklerini göstermek ve diyabete karşı multidisipliner takım çalışmalarında neden podologların da yer almaları gerektiği amaçlanmaktadır.

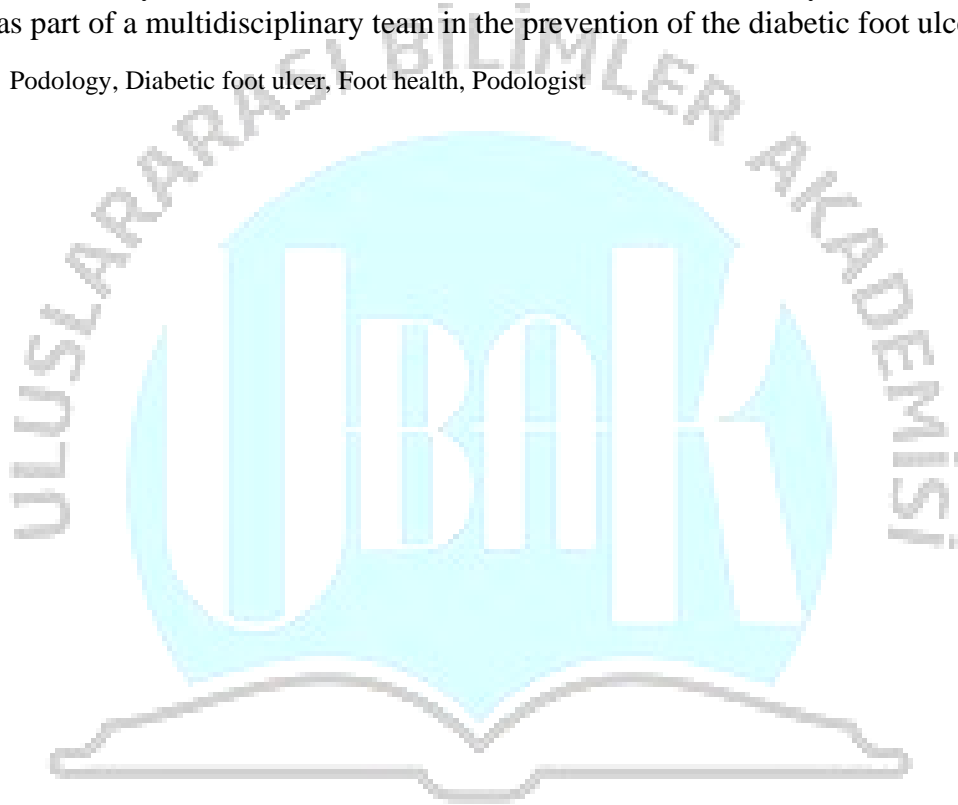
Anahtar sözcükler: Podoloji, Diyabetik ayak ülseri, Ayak sağlığı, Podolog

ABSTRACT

Diabetes affects approximately 422 million of the world's population according to the World Health Organization. Diabetic polyneuropathy is the most common diabetic complication with a lifetime probability of occurrence of approximately 50%. Loss of this protective sensation significantly increases the risk of diabetic foot ulcers. Therefore, due to an increased prevalence of diabetic complications, the first podology program in Turkey was established at Kocaeli

University to implement more of a preventative treatment approach to combat diabetes by minimizing complications arising from it. However, it is currently unknown how the podologists, within the framework of their official duties, could contribute to the physicians and other health care professionals on preventing diabetic foot ulcers and what types of procedures they could perform. Additionally, it is quite apparent that the pain-free preventive and therapeutic methods utilized by the podologists today are not sufficiently researched, thus more scientific research should be conducted on the effectiveness of these practices. The main aim of this review is to provide the necessary information to the physicians and other health care professionals on what types of procedures and treatments could be performed by the podologists, how they could be beneficial to the health care field in Turkey, and how they could take part as part of a multidisciplinary team in the prevention of the diabetic foot ulcers.

Keywords: Podology, Diabetic foot ulcer, Foot health, Podologist

**NEKROTİK PULPALI İMMATÜR DAİMİ DİŞLERİN REJENERATİF
ENDODONTİK TEDAVİSİ: İKİ OLGU SUNUMU**
REGENERATIVE ENDODONTIC TREATMENT OF NECROTIC IMMATURE
PERMANENT TEETH: TWO CASE REPORT

Tamer TAŞDEMİR
Tuğba KOŞAR
Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET

Amaç: Nekrotik pulpalı olgunlaşmamış daimi dişlerde geleneksel çok veya tek aşamalı apeksifikasyon prosedürlerine alternatif olarak günümüzde rejeneratif endodontik tedaviler önerilmektedir. Şimdiki olgu sunumunda 2 farklı vakaya uygulanan rejeneratif endodontik tedavinin sonuçları sunulmuştur.

Olgu: Her iki vaka da Amerikan Endodontistler Birliği tarafından önerilen protokole göre tedavi edildi. Bir vakada 2, diğer vakada ise 3 randevu boyunca sınırlı mekanik enstrümantasyon ve antimikrobiyal irrigantlarla bolca irrigasyon ve intrakanal ilaç olarak kullanılan kalsiyum hidroksit ile kapsamlı dezenfeksiyon yapıldı. Final randevuda, kök kanalları %1.5 NaOCl solüsyonu ve %17 EDTA ile yıkandıktan sonra bir kanal eğesi ile apikal foramenden taşarak periapikal dokular tahriş edildi ve kanal içine doğru bir kanama meydana getirildi. Kanalın koronal 1/3 seviyesine kadar ulaşan kan pıhtısının üzerine biyoseramik esaslı bir siman olan Biodentine (Septodont, Saint Maur des Faussés, France) yerleştirildi. Kaide materyali olarak cam iyonomer siman yerleştirildikten sonra giriş kaviteleri kompozitle restore edildi. Bir vakada 30 diğerinde 36 aylık takipler sonunda periapikal radyolusensilerin çözüldüğü ve kök kanal duvarlarının kalınlaştığı ve apekslerinin kapandığı gözlemlendi.

Sonuç

Rejeneratif endodontik tedavi, apeksin kapanmasında ve genç daimi dişlerin kanal duvarlarının kalınlaşmasında apeksifikasyona iyi bir alternatif gibi gözükmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rejeneratif endodontik tedavi, Biodentine, İmmatür daimi diş

ABSTRACT

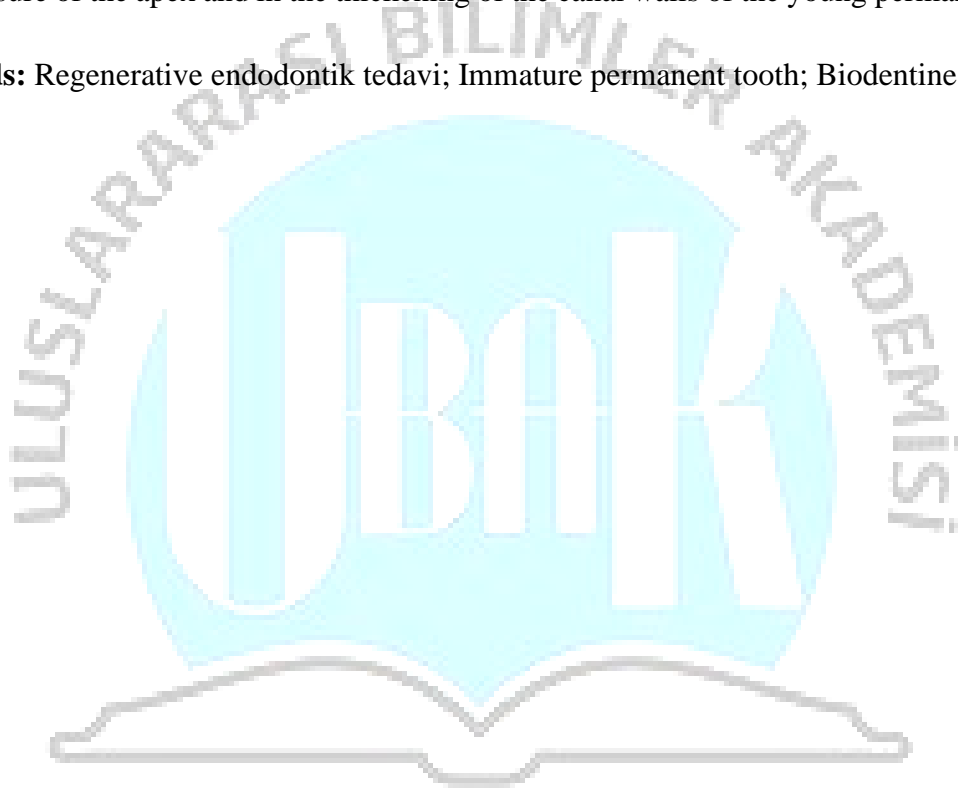
Aim: Regenerative endodontic treatments are currently recommended as an alternative to traditional single or multi visit apexification procedures in immature permanent teeth with necrotic pulp. In the present case report, the results of regenerative endodontic treatment applied to 2 different cases were presented.

Case: Both cases were treated according to the protocol proposed by the American Association of Endodontists. The limited mechanical instrumentation and abundant irrigation with antimicrobial irrigants were performed in 2 sessions in one case and 3 sessions in the other case.

The canals were filled with calcium hydroxide between sessions. At the last appointment, the root canals were irrigated with 1.5% NaOCl solution and 17% EDTA, and a root canal file was transported from apical foramen to irritate periapical tissues and bleed into the canal. Biodentine (Septodont, Saint Maur des Faussés, France), a bioceramic-based cement, was placed on the blood clot that reached the coronal 1/3 level of the canal. After placing glass ionomer cement as base material, the access cavities were restored with composite restorative material. It was observed that periapical radiolucencies were dissolved, the width of root walls increased and apexes of tooth closed after 30 months follow-up in one case and 36 months in another case.

Conclusion: Regenerative endodontic treatments seem to be a good alternative to apexification in the closure of the apex and in the thickening of the canal walls of the young permanent teeth.

Keywords: Regenerative endodontik tedavi; Immature permanent tooth; Biodentine

ANİZOMETROPİK AMBLİYOPİ OLGULARINDA OKÜLER YÜKSEK SIRALI ABERASYONLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Murat Okutucu

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

ÖZET

Amaç: Anizometropik ambliyopisi olan olguların ambliyopik ve sağlam gözlerinin oküler yüksek sıralı aberasyonlarının farkını değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya yaşları 6-15 arasında değişen 21 hastanın 42 gözü dahil edildi. Hastalara otorefraktometre ile refraksiyon kusuru ölçümü, görme keskinliği, biomikroskopik ve funduskopik muayene ve topografi çekiminden oluşan ayrıntılı göz muayenesi yapıldı. Refraksiyon kusuru ölçümü ve topografi çekimi sikloplejik damla uygulandıktan sonra yapıldı. Topografi çekimi 6mm pupil çapında yapıldı ve gözün toplam yüksek sıralı aberasyonları ölçüldü. Olguların ambliyopik ve sağlıklı gözlerinin aberasyon değerleri farkı istatistiksel olarak karşılaştırıldı.

Bulgular: Olguların ortalama yaşı $10,67 \pm 3,21$ idi. Ambliyopik gözlerin sferik değerleri 2,8 ile 7,8 arasında değişmekte olup, ortalama $5,37 \pm 1,61$; sağlam olan gözlerin sferik değerleri 1 ile 3,8 arasında değişmekte olup, ortalama $1,79 \pm 0,67$ 'dir. Ambliyopik gözlerin görme keskinliği ölçümleri 0,1 ile 0,6 arasında değişmekte olup, ortalama $0,45 \pm 0,15$; sağlıklı gözlerin görme keskinliği ölçümleri ise 1'dir. Ambliyopik ve sağlıklı gözlerin Z(3, -3), Z(3, -1), Z(3, 1), Z(3, 3), Z(4, -4), Z(4, -2), Z(4, 0), Z(4, 2), Z(4, 4), Z(5, -5), Z(5, -3), Z(5, -1), Z(5, 1), Z(5, 3) ve Z(5, 5), Z(6, -6), Z(6, -4), Z(6, -2), Z(6, 0), Z(6, 2), Z(6, 4), Z(6, 6) değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmadı.

Sonuç: Günümüze kadar oküler yüksek sıralı aberasyonların ambliyopi ile ilişkisini araştıran çalışmalarda çelişkili sonuçlar bulunmuştur. Bazı çalışmalarda ambliyopik gözün bir kısım aberasyon değerleri sağlam olan göze göre yüksek bulunmuş, diğer bazı çalışmalarda ise anlamlı fark olmadığı bildirilmiştir. Biz de çalışmamızda oküler yüksek sıralı aberasyonlar ile ambliyopi arasında bir ilişki bulamadık. Oküler yüksek sıralı aberasyonların ambliyopi oluşumuna bir etkisi yoktur.

Anahtar Kelimeler : Anizometropik ambliyopi, oküler, yüksek sıralı aberasyon

YENİ DOĞAN BİR BUZAĞIDA EPİLEPTİK NÖBETLERİN DİAZEPAM VE KARBAMEZAPİN İLE SAĞALTIMI

Erkan DÜZ¹

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID İD 0000-0003-2484-4091

Kamil SAĞLAM²

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi

ORCID İD 0000-0003-4467-187X

ÖZET

Epileptik nöbet, beyinde gerçekleşen normal dışı elektriksel aktivitenin yol açtığı, nöronlardaki ani ve kontrolsüz deşarjlar sebebiyle, istemsiz kasılmalar, duyuşal değişiklikler ve bilinç bulanıklığının meydana geldiği klinik tablodur. Nöbetlerin sıklaşması ile ortaya çıkan hastalık tablosuna epilepsi hastalığı denilmektedir. Epilepsi; bilinç, davranış ve motor aktivitelerde önceden tahmin edilemeyen düzensizliklere sebep olduğundan, insan hekimliğinde olduğu kadar veteriner hekimlikte de önemli bir yer tutar. Epilepsi, kedilerde, köpeklerde, atlarda görüldüğü gibi sığırlarda da görülür ve hayvanların yaşam kalitesini düşüren bir hastalık olarak kabul edilir. Epilepsi; güç doğumlar, konjenital bozukluklar, kafa travmaları, enfeksiyonlar, intrakranial lezyonlar, metabolik bozukluklar veya toksik durumlar sonucu ortaya çıkabilmektedir. Bu çalışmamızda, bir hayvancılık işletmesinde, güç doğum ile doğurtulan Simental ırklı bir buzağıda doğum sonrası gelişen şiddetli epileptik nöbetlerin (tonik-klonik konvülsiyonlar) diazepam ve karbamazepin ile tedavisi ve sonuçlarının sunulması amaçlandı.

ANAHTAR KELİMELELER: Buzağı, Epilepsi, Diazepam, Karbamazepin

EVCİL HAYVANLARDA RESUSİTASYON**Erkan DÜZ¹**¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID İD 0000-0003-2484-4091**Berna Ersöz²**²Dicle Üniversitesi
ORCID İD 000-0001-5165-0618**Kamil SAĞLAM³**³Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi
ORCID İD 0000-0003-4467-187X**ÖZET**

Kardiopulmoner arrest, dolaşım ve solunum sisteminin ani şekilde durmasıdır. kardiak arrest (CA) ve Pulmonar arrest (PA) sonrasında 1,5-2 dakika içinde hayati organlarda ve özellikle beyinde hızla gelişmeye başlayan hipoksi-iskemi, 3-5 dakika içinde geri dönüşümü olmayan organ hasarının oluşması ile veya exitus ile sonuçlanır. Bu sebeple kardiopulmoner resusitasyon (CPR) mümkün olan en hızlı şekilde başlatılmalı ve bu girişim için klinikte bir ekip devamlı hazır bulundurulmalıdır. Oluşturulan CPR ekibi içerisinde yeterli sayıda görevli personel bulunmalı ve her personelin ne işlem yapacağı önceden tam olarak belirlenmelidir. CPR için havalandırması iyi yapılmış ve teknik personelin rahatça hareket edebileceği büyüklükte bir oda hazır bulundurulmalıdır. Resusitasyonun daha etkin şekilde yapılabilmesi için gerekli olan malzemelerin ve ilaçların belli bir sistematikte klinik ortamında bu işlemin yapılacağı odada dolaplarda, saha şartlarında çalışan hekimlerde ise taşınabilir malzeme kutusu veya çantasında hazır bulundurulmalıdır. 4,6,7 Hastada CPA tanımlandıktan sonra acil olarak temel yaşam desteğine başlanmalıdır. Temel yaşam desteğinin 3 ana maddesi bulunmaktadır. Bunlar; solunum yollarının (Airway, A) açık tutulması, yeterli solunumun (Breathing, B) sağlanması ve dolaşımının (Circulation, C) devam ettirilmesidir. Bu sayede özellikle beyin, kalp, böbrek gibi vital organların yeterli perfüzyonu sağlanmış olunur. Temel Yaşam desteğinin ilk aşaması solunumun başlatılmasıdır. Bu amaçla arrest halinde olan hayvanın öncelikle hava yollarının fiziksel olarak açık olup olmadığı kontrol edilmeli, mekanik bir tıkanma varsa düzeltilmelidir. Hava yolları açık ise solunum yoluna endotrahal tüp yerleştirilerek hastaya %100 lük oksijenden dakikada 10-12 solunum yapacak şekilde verilmelidir. Solunum başlatıldıktan sonra, temel yaşam desteğinin son basamağı dolaşımın tekrardan aktive edilmesidir. Bu işlem için en doğru pozisyon, hayvanı sağ tarafına veya sırt üstü yatar pozisyona getirmektir. Hayvana pozisyon verildikten sonra kalp üzerine kompresyona başlamak gerekmektedir. Kalbe yapılan kompresyonun başarısı, uyguladığımız gücün kalp ve intratorasik damarlara iletilmesine bağlıdır. Etkili bir kalp masajı eksternal ve internal olmak üzere iki şekilde yapılabilir.

ANAHTAR KELİMELER: Evcil hayvan, Kardiopulmoner Arrest, Kardiopulmoner Resusitasyon

KOMPLEKS ASETABULER DEFEKTLERDE ASETABULER ANTİPROTRUZYO KAFES UYGULAMALARI: ORTA DÖNEM SONUÇLARIMIZ

Erdem EDİPOĞLU

SBÜ Bakırköy Dr.Sadi Konuk SUAM

orcid id: 0000-0002-1727-1734

Amaç: Bu çalışmada, antiprotruzyo kafes ve allogreft uygulamasının klinik sonuçları ve komplikasyonlarının değerlendirilmesi amaçlandı.

Yöntem: Ocak 2010 ile Mart 2015 tarihleri arasında kompleks asetabuler yetmezlik nedeniyle antiprotruzyo kafes ve allogreftle revize edilen 14 hastanın 15 total kalça protezi retrospektif olarak incelendi. Hastaların ortalama yaşı 61 (35-76), ortalama takip süresi 5,5 yıldır (5- 10 yıl). Beş kalçada Paprosky IIIa defekt, 6 kalçada IIIb defekt ve 4 kalçada pelvik devamsızlık vardı. Sonuçlar Harris kalça skoru, Western Ontario and McMaster Universities Arthritis indeksi (WOMAC) ve radyolojik olarak (vida kırılması, 5mm'den fazla asetabuler migrasyon, kafes-kemik arasında veya vida etrafında ilerleyici radyolusen hat) değerlendirildi. Hastaların son kontrolünde gevşeme, mekanik yetmezlik ve yeniden revizyon gerektirebilecek herhangi bir sorun olup olmadığı değerlendirildi.

Bulgular: Hastaların ortalama Harris kalça skoru 30'dan (7-54) 67'ye (16-91) yükseldi. Ortalama WOMAC indeksi 65'ten (14-93) 32'ye (11-48) indi. Takip süresi sonunda ortalama protez sağ kalım oranı %76 olarak bulundu. İki hastada dislokasyon (%13), 2 hastada derin enfeksiyon (%13) ve 1 hastada geçici siyatik sinir palsisi görüldü (%6).

Sonuç: Kompleks asetabuler defektlerde antiprotruzyo kafes ve allogreft uygulaması teknik olarak zor ve komplikasyona açık bir girişimdir. Tedavisi zorluklar içeren bu tip olgularda antiprotruzyo kafes ve allogreft uygulaması, %76 protez sağ kalım oranıyla, diğer rekonstrüksiyon seçeneklerine uygun bir alternatiftir.

Anahtar kelimeler: kompleks asetabuler yetmezlik, antiprotruzyo kafes, allogreft

THE ROLE OF THE WNT SIGNALING PATHWAY IN CELIAC DISEASE**Metin Caliskan**

Aydin Adnan Menderes University

ORCID ID 0000-0002-9243-4943

Abstract

Small intestine, which is part of the gastrointestinal tract, has a special tissue architecture consisting of villus and crypts to perform digestion, absorption and regulatory functions. Cell adhesion, differentiation and proliferation play a key role in maintaining tissue architecture and performing functions. Celiac disease (CD) is an autoimmune disease with small intestinal villi atrophy, crypt hyperplasia, and a wide array of manifestations, resulting from gluten consumption in individuals with genetic predisposition. Currently CD prevalence is approximately 1% worldwide and the only treatment option accepted is a life-long gluten-free diet. Human leukocyte antigen (HLA) DQ2 or DQ8 haplotype and auto-antigen transglutaminase 2 (TG2) are important in diagnosis. The ability of CD4⁺ T cells to recognize gluten epitopes and the abnormal immune response to gluten is thought to be at the center of the pathogenesis of CD. Small intestinal mucosal damage and inflammation caused by autoimmune response are associated with HLA-DQ2 or DQ8 haplotypes, but only a small proportion of individuals with HLA haplotypes develop gluten-related celiac disease, indicating that non-HLA genes are also effective in the pathophysiology of CD.

Wnt signaling pathway, which plays an important role in many autoimmune diseases, participates in numerous biological processes such as cell proliferation, differentiation, regulation of transcription of various target genes, and cell adhesion. In CD, Wnt signaling is particularly associated with small intestinal villus atrophy and crypt hyperplasia. Hyperactive Wnt signaling is thought to suppress epithelial cell differentiation and crypt maturation. Cell differentiation, proliferation and adhesion are essential for the tissue architecture and functions of the small intestine, and Wnt signaling pathway plays an important role in performing these cellular functions. Wnt signaling pathway has strong potential in discovering targeted therapy and understanding the molecular pathology of CD.

Keywords: Gastrointestinal tract, Celiac disease, Wnt signaling pathway

TOKSİKİ STRESİN MONOAMİNERGİK SİSTEMƏ, HORMONAL FƏALLIĞA VƏ ORQANİZMİN İMMUN STATUSUNA TƏSİRİ

Dosent İsmayılov Yusif Bayram Oğlu

ATU Elmi Tədqiqat Mərkəzi, Bakı

Cəfərovaqumru Kamil Qızı

ATU-Nun Elmi Tədqiqat Mərkəzi, Bakı

Səlimli Təhminə Azər Qızı.

ATU Elmi Tədqiqat Mərkəzi, Bakı

Dosent İsmayılova Aftabtofik Qızı

ATU-Nun Elmi Tədqiqat Mərkəzi, Bakı

Dosent Rüstəmovə Tükəzban Vaqif Qızı

Cəncə Dövlət Universiteti, Cəncə

Biologiya Üzrə Fəlsəfə Doktoru Hüseynova Elnarə Cəbrayıl Qızı

Cəncə Dövlət Universiteti, Cəncə

Xülasə. Stres təsirindən orqanizmin monoaminergik funksional fəallığı ilə neyroendokrin qarşılıqlı əlaqə və eləcə də bu əlaqənin əsasını təşkil edən neyrofizioloji mexanizmlər kifayət qədər öyrənilməmiş qalır. Təbiətindən asılı olmayaraq homeostazi pozan bütün stresorlar orqanizmdə patologiyalar yaradır. Bu mənada ağır metalların təsirindən yaranan toksik stresin xüsusi yeri vardır. Ağır metalların insan orqanizmə adekvat olmayan miqdarda daxil olması, toksik təsir göstərməsi və müxtəlif funksional patologiyaların yaranması barədə müəyyən məlumatlar vardır. Orqanizmin neyroendokrin sistemi və immun reaktivliyi belə təsirlərə daha da çox məruz qalır. Ona görə də stres şəraitində neyroendokrin qarşılıqlı əlaqənin patogenezinin bir çox məsələlərinə hələ də cavab tapılmaması bu istiqamətdə tədqiqatların aparılmasını zəruri edir.

Bu işinin əsas məqsədi ağ siçovullarda kobalt asetat məhlulu ilə yaradılmış eksperimental toksik stresin monoaminergik funksional fəallıqla neyroendokrin sistem arasındakı qarşılıqlı əlaqədə və orqanizmin immun statusunda baş vermiş dəyişiklikləri öyrənmək olmuşdur.

Eksperimentlər hər iki cinsdən ağ siçovullarda 3 qrupda aparılmışdır. 1-ci qrup nəzarət olmuş, 2-ci qrupa 21 gün ərzində hər gündə 1 ml olmaq şərti ilə 0,4 %-li (100 q. diri çəkiyə) kobalt asetat məhlulu peros yolla verilmiş, 3-cü qrupa 21 gün ərzində həmin dozada kobalt asetat məhlulu verdikdən sonra 21 gün ərzində sərbəst buraxılmış. Nəzarət qrupuna eyni miqdarda fizioloji məhlul verilmişdir. Modelin gedişinin 7-ci, 14-cü və 21-ci günlərindən sonra və eləcə də modeldən keçən 7, 14 və 21 gün sonra səhər saatlarında hər qrupdan bir neçə siçovul müasir tövsiyələr əsasında dekapitasiya edilərək monoaminlərin-MA, hormonların miqdarı immunoferment metodla, immun göstəricilər isə ümumi qəbul edilmiş metodla təyin edilmişdir.

Müəyyən edilmişdir ki, kobalt asetat məhlulunun tətbiqi ilə yaradılmış eksperimental toksik stres zamanı təcrübə heyvanlarının çəkisi bütün təcrübə ərzində kəskin azalır. Bu azalma təcrübənin sonunda daha kəskinləşir. Bu katexolaminlərin hipotalamusdakı miqdarı modelin bütün günləri ərzində kəskin azalır. Bir qədər zəif azalma serotoninin və 5-OİST miqdarları azalır. Onların metabolizminin yenidən qurmaları da eyni istiqamətli olur. Hipotalamusda və qanda MA miqdarında yaranan belə xarakterli dəyişikliklər modelin sonrakı günləri də müşahidə edilir. Hipotalamik sistemlər arasındakı qarşılıqlı əlaqə mexanizmi pozulduğundan adenohipofizar hormonlar, adenohipofiz-böyrəküstü vəzin stresor hormonları azalır və adenohipofiz-qalxanvari vəzin tireoid statusu züfləyir. Kobalt asetat vasitəsi ilə yaradılmış toksik stres modelinin təsirindən orqanizmin hormonal-mediator statusunda baş vermiş dəyişikliklər fonunda komplementin, lizosimin və dövredən immun komplekslərin qandakı fəallığında müxtəlif istiqamətli kənarlaşmalar müşahidə edilir. Eləcə də bu model fonundan sonrakı günlər ərzində hər -3 markerin qandakı fəallığında baş vermiş dəyişikliklərdə normallaşma müşahidə edilmir.

Beləliklə, kobalt asetat tətbiqi ilə yaradılmış toksik stres təsirindən və bu modeldən sonrakı dövr ərzində orqanizmin hormonal-mediator statusunda dərin pozulmalar baş verdiyindən orqanizmin immun fəallığında kənarlaşmalar baş verir. Ona görə də bu patologiyanın mərkəzi tənzimi mexanizminin korreksiyaları yolları istiqamətində araşdırmaların davam etdirilməsi məqsədə uyğundur.

Açar sözlər: Monoamin, hormon, toksik stres, immunoreaktivlik, ağır metal.

21 YAŞLI GƏNCLƏRİN TEMPERAMENTİNDƏN ASILI OLARAQ BAŞ BEYNİN TƏPƏ VƏ ƏNSƏ PAYINDA EEG –NİN TEZLİYİNƏ EMOSİONAL GƏRGİNLİYİN TƏSİRİ

Dosent Rüstəmovə Tükəzban Vaqif qızı

Cəncə Dövlət Universiteti, Cəncə

Biologiya Üzrə Fəlsəfə Doktoru Hüseynova Elnarə Cəbrayıl Qızı

Cəncə Dövlət Universiteti, Cəncə

Cəfərova Qumru Kamal qızı

ATU-nun Elmi Tədqiqat Mərkəzi, Bakı

Səlimli Təhminə Azər qızı.

ATU-nun Elmi Tədqiqat Mərkəzi, Bakı

Dosent İsmayılov Yusif Bayram oğlu

ATU-nun Elmi Tədqiqat Mərkəzi, Bakı

Xülasə. Tələbələrdə psixi gərginlik yaradan ən əsas səbəblərdən biri imtahan stresidir . İmtahan stressi orqanizmdə çoxsaylı kompleks psixofizioloji dəyişikliklərin yaranması ilə müşayiət oluna raq, insanın həyat fəaliyyətinə (təhsil, əmək, idman və s.) təsir edir. Artıq imtahandan əvvəl "gözləmə sindromu" özü psixoloji stres yaradır .Belə ki, zehni gərginlik, imtahana hazırlaşan zaman yuxusuzluq və s. səbəblərdən psixi, vegetativ-hormonal və s. sistemlərdə tənzimləmə mexanizmlərinin pozulması yaranır və son olaraq qavrama və yadasalma proseslərinin dinamikasının dəyişməsi, stres şəraitlə adaptasiya olma funksiyalarının zəifləməsi kimi hallar təzahür edir . Ona görə də tələbələrin imtahan prosesində bu vəziyyətlərin formalaşmasının neyrofizioloji mexanizminin bəzi aspektlərinin aşkarlanması məsələsi həm nəzəri, həm də tətbiqi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir . Tələbələrdə imtahan prosesində və ondan sonra yaranan emosional stresin və yüksək səviyyəli həyəcanın təsir mexanizmini tədqiqində elektrofizioloji tədqiqatların aparılması vacib rol oynayır.

Bu işinin əsas məqsədi V-ci kurs tələbələrində imtahan prosesindən asılı olaraq yaranmış emosional gərginliyin baş beyin təpə və ənsə paylarında beyinin elektrik aktivliyində EEG-nin alfa,beta,delta və teta dalğalarının tezliyinin dəyişməsinin yaş xüsusiyyətlərini müqayisəli araşdırmasıdır. yaranan dəyişiklikləri aşkar etməkdir.

Tədqiqata Gəncə Dövlət Universitetinin biologiya-kimya fakültəsində təhsil alan 21 yaşlı 36 oğlan tələbələr cəlb edilmişdir. Tədqiqatlar adi günlərdə (AG), (imtahandan 2 ay əvvəl), imtahandan 30 dəqiqə əvvəl (İƏ) və imtahandan 30 dəqiqə sonrakı (İS) dövrlərdə aparılmışdır.Neyrofizioloji eksperimentlərdə EEG qeydiyyatı 10-12 dəqiqə ərzində aşağıdakı nahiyələrdə aparılmış: beyin qabığının ənsə (O sağ və sol) və təpə- (P sağ və sol aparılmışdır. Tədqiqatda alınmış bütün göstəricilər statistik təhlil olunub. Bütün hesablamalar EXCEL elektron cədvəlində aparılıb.

Aparduğumuz tədqiqatın nəticəsi göstərir ki, 21 yaşlı (V-ci kurs) melanoxo liqlərin baş beyin təpə və ənsə payında adi gündə praktik olaraq az,imtahandan əvvəl və imtahandan sonra bütün EEG dalğalarının tezliyinin ritmində müəyyən fərqlər baş verir. İmtahandan əvvəl

yüksək emosional stredən baş beynin sol tƏpƏ payında EEQ delta dalğasının tezliyi dəyişmir, lakin imtahandan sonra bu səviyyə azlır. Bunun əksinə olaraq imtahandan əvvəl yüksək həyəcan səviyyəsinə də baş beynin sağ tƏpƏ nahiyəsində EEQ delta dalğasının tezliyi artır. Sakit vəziyyətdə EEQ-nin alfa dalğalarının ritmi zəif dəyişir. Bu fƏrq imtahandan əvvəl daha da nəzərə çarpandır. Ona görə də melanxoliklərin baş beynin tƏpƏ və ənsə payında imtahandan əvvəl və imtahandan sonra keçirdiyi həyəcanla əlaqədar olaraq EEQ qalğaları yüksəlir. Bunun əsas səbəbi isə lazımı aşağı kurs tələbəsinin lazımı nəticələrin əldə edilməsində inamın olmamasından yaranır. V-ci kurs tələbələrində imtahan situasiyasında emosional gərginlik neyrofizioloji korrelyatoru baş beynin müxtəlif paylarının aktivliyinin yüksəlməsi I kurs tələbələrindən zəif olur. Həyəcan reaktivliyi yüksək olan tələbələrdə bu və ya digər EEQ ritmləri baş beynin tƏpƏ və ənsə payında imtahandan əvvəl etibarlı olaraq yüksək olur. Ona görə də V-ci kursun belə tələbələrində də imtahan situasiyasında emosional gərginliyə qarşı adaptasiya aşağı səviyyədə olur. Bütün bunlardan fƏrqli olaraq 21 yaşlı melanxolik tipində baş beynin sağ və sol tƏpƏ və ənsə paylarında EEQ-nin beta qalğalarının tezliyi melanxolik tipində digər qalğaların tezliyindən kəskin yüksəkdir. Bu tələbələrdə də imtahan prosesi zamanı emosional gərginliyə qarşı sinir sisteminə adaptasiyanın formalaşmasında müyyən zəifləmələr baş verir.

Açar sözlər: situativ-həyəcan, mərkəzi sinir sisteminin tipləri.

